

MATHAYO

Utangulizi

Mathayo alikuwa mtoza ushuru ambaye Bwana Yesu alimwita awe mwanafunzi wake mwanzoni kabisa wa huduma yake ya hadharani. Kwa hiyo mambo mengi anayoyaelezea aliyashuhudia kwa macho yake mwenyewe. Anaanza kwa kueleza kwa kirefu kuhusu kuzaliwa kwa Yesu na Bikira Maria, kubatizwa kwake na kujaribiwa kwake nyikani. Yesu alikuja akihubiri juu ya Ufalme wa Mungu ambao ni wa kila mtu anayetaka kupata uzima wa milele. Mtu anaingia katika Ufalme huu kwa kutubu dhambi na kumwamini Yesu. Mathayo ameyagawa mafundisho ya Yesu katika sehemu kubwa tano: Maadili, Kueneza Habari Njema, Mifano, Ushirika na kuja kwa Ufalme wa Mungu. Sehemu ya Mwisho ya Injili ya Mathayo inaeleza juu ya kufa na kufufuka kwa Yesu, na agizo alilotoa kwa wote wanaomwamini kueneza Habari Njema ulimwenguni kote.

Wazo Kuu

Shabaha kuu ya Mathayo katika kuandika Injili hii, ilikuwa ni kuonyesha kwamba Bwana Yesu anakamilisha ahadi aliyotoa Mungu katika Agano la Kale. Kwa sababu hii, Bwana Yesu anatambulishwa kuwa ni mwana wa Mfalme Daudi na pia mzao wa Abrahamu (1:1). Kadhalika Mathayo anatumia mifano mingi kutoka katika unabii uliotolewa na manabii wa Agano la Kale, kueleza maisha ya Bwana Yesu ambaye alikuja kuwa Mwokozi wa Wayahudi (1:21), wa watu Mataifa mengine (4:13-16) na hatimaye Mwokozi wa ulimwengu wote (28:19). Maadili yawapasayo watu wanaoingia katika Ufalme wa Mungu yanaelezwa katika Mahubiri ya Mlimani (Sura 5-7), ambapo wana wa Mungu wanaagizwa kukataa kufuata maadili ya dunia hii na kutafuta kwanza Ufalme wa Mungu na haki yake, ndipo hayo mengineyo watakapozidishiwa. (6:33).

Mgawanyo

- 1 Maisha na huduma ya Bwana Yesu (1:1-4:25)
- 2 Mahubiri ya Mlimani (5:1-7:29)
- 3 Mafundisho, Mifano na Mazungumzo (8:1-18:35)
- 4 Safari ya kwenda Yerusalemu na maonyo ya mwisho (19:1-23:39)
- 5 Unabii kuhusu mambo yajayo (24:1-25:46)
- 6 Kufa na kufufuka kwa Bwana Yesu (26:1-28:20).

Ukoo Wa Yesu Kristo

- 1** Habari za ukoo wa Yesu Kristo mwana wa Daudi, mwana wa Abrahamu:
- ²Abrahamu akamzaa Isaki,
Isaki akamzaa Yakobo,
Yakobo akamzaa Yuda na ndugu zake.
- ³Yuda akamzaa Peresi na Zera
ambao mama yao alikuwa Tamari.
Peresi akamzaa Esoni,
Esoni akamzaa Aramu,
- ⁴Aramu akamzaa Aminadabu,
Aminadabu akamzaa Nashoni,
Nashoni akamzaa Salmoni,
- ⁵Salmoni akamzaa Boazi
na mama yake Salmoni alikuwa Rahabu.
Boazi akamzaa Obedi,
ambaye mama yake alikuwa Ruthi.
Obedi akamzaa Yese,
- ⁶Yese akamzaa Daudi ambaye alikuwa mfalme.
- Daudi akamzaa Solomoni ambaye mama yake ni yule aliyekuwa mke wa Uria.
- ⁷Solomoni akamzaa Rehoboamu,
Rehoboamu akamzaa Abiya,
Abiya akamzaa Asa,
- ⁸Asa akamzaa Yehoshafati,
Yehoshafati akamzaa Yoram^a,
Yoram akamzaa Uzia,
- ⁹Uzia akamzaa Yothamu,
Yothamu akamzaa Ahazi,
Ahazi akamzaa Hezekia,
- ¹⁰Hezekia akamzaa Manase,
Manase akamzaa Amoni,
Amoni akamzaa Yosia,
- ¹¹wakati wa uhamisho wa Babeli, Yosia alimzaa Yekonia na ndugu zake.
- ¹²Na baada ya uhamisho wa Babeli,
Yekonia alimzaa Shealtieli,
Shealtieli akamzaa Zerubabeli,
- ¹³Zerubabeli akamzaa Abiudi,
Abiudi akamzaa Eliakimu,
Eliakimu akamzaa Azori,
- ¹⁴Azori akamzaa Zadoki,
Zadoki akamzaa Akimu,
Akimu akamzaa Eliudi,
- ¹⁵Eliudi akamzaa Eliezari,
Eliezari akamzaa Matani,
Matani akamzaa Yakobo,

^a Yoram ndiye Yehoram

- ¹⁶Yakobo akamzaa Yosefu ambaye alikuwa mumewe Maria,
mama yake Yesu, aitwaye Kristo^b.

¹⁷Hivyo, kulikuwapo na jumla ya vizazi kumi na vinne tangu Abrahamu mpaka Daudi, vizazi kumi na vinne tangu Daudi hadi wakati wa uhamisho wa Babeli na vizazi kumi na vinne tangu wakati wa uhamisho wa Babeli hadi Kristo.

Kuzaliwa Kwa Yesu Kristo

¹⁸Basi Kuzaliwa kwake Yesu Kristo kulikuwa hivi: Maria mama yake alikuwa ameposwa na Yosefu, lakini kabla hawajakutana kimwili, Maria alionekana ana mimba kwa uweza wa Roho Mtakatifu. ¹⁹Kwa kuwa Yosefu, mwanaume aliyekuwa amemposa alikuwa mtu mwadilifu, hakutaka kumwaibisha Maria hadharani, aliazimu kumwacha kwa siri.

²⁰Lakini mara alipoazimu kufanya jambo hili, malaika wa Bwana akamtokea katika ndoto na kusema, "Yosefu mwana wa Daudi, usiogope kumchukua Maria awe mke wako, kwa maana mimba aliyo nayo ni kwa uweza wa Roho Mtakatifu. ²¹Naye atamzaa mwana, nawe utamwita jina lake Yesu, kwa maana yeye ndiye atakayewaokoa watu wake kutoka katika dhambi zao."

²²Haya yote yametukia ili kutimiza lile Bwana alilokuwa amenena kupitia nabii, akisema: ²³"Tazama, bikira atachukua mimba, naye atamzaa mwana, nao watamwita jina lake Imanueli," maana yake, "Mungu pamoja nasi."

²⁴Yosefu alipoamka kutoka usingizini, akafanya kama vile alivyoagizwa na malaika wa Bwana, akamchukua Maria kuwa mke wake ²⁵Lakini hawakukutana kimwili mpaka Maria alipojifungua mwanawe kifungua mimba akamwita jina lake Yesu.

Wataalamu Wa Nyota Wafika Kumwona Mtoto Yesu

2 Baada ya Yesu kuzaliwa katika mji wa Bethlehemu huko Uyahudi, wakati wa utawala wa mfalme Herode, wataalamu wa mambo ya nyota kutoka Mashariki walifika Yerusalemu ²wakiuliza, "Yuko wapi huyo aliyezaliwa mfalme wa Wayahudi? Kwa maana tumeona nyota yake ikitokea mashariki, nasi tumekuja kumwabudu."

^b Kristo maana yake Masiya, yaani, Mpakwa (aliyetiwa)Mafuta

³Mfalme Herode aliposikia jambo hili aliingiwa na hofu sana pamoja na watu wote wa Yerusalemu. ⁴Herode akawaita pamoja makuhani wakuu na waandishi wa watu, akawauliza ni mahali gani ambapo Kristo angezaliwa. ⁵Nao wakamwambia, "Katika Uyahudi, kwa maana hivyo ndivyo ilivyoandikwa na nabii:

6 ' "Nawe, Bethlehemu, katika nchi ya Yuda, wewe si mdogo miongoni mwa watawala wa Yuda, kwa maana kutoka kwako atakuja mtawala atakayekuwa mchungaji wa watu wangu Israeli.' "

⁷Ndipo Herode akawaita wale wataalamu wa nyota kwa siri na kutaka kujua kutoka kwao uhakika kamili wa wakati ile nyota ilipoonekana. ⁸Kisha akawatuma waende Bethlehemu akiwaambia, "Nendeni mkamtafute kwa bidii huyo mtoto. Nanyi mara mumwonapo, mnilettee habari ili na mimi niweze kwenda kumwabudu."

⁹Baada ya kumsikia mfalme, wale wataalamu wa nyota wakaenda zao, nayo ile nyota waliyoiona mashariki ikawatangulia, nao wakaifuata mpaka iliposimama mahali pale alipokuwa mtoto. ¹⁰Walipoiona ile nyota wakajawa na furaha kubwa mno. ¹¹Walipoingia ndani ya ile nyumba, wakamwona mtoto pamoja na Maria mama yake, wakamsujudu na kumwabudu yule mtoto Yesu. Ndipo wakafungua hazina zao, wakamtotea zawadi za dhahabu, uvumba na manemane. ¹²Nao wakiisha kuonywa katika ndoto wasirudi kwa Herode, wakarudi kwenda katika nchi yao kwa njia nyingine.

Yosefu, Maria Na Mtoto Yesu Wakimbilia Misri

¹³Walipokwisha kwenda zao, malaika wa Bwana akamtokea Yosefu katika ndoto akamwambia, "Ondoka, mchukue mtoto na mama yake mkimbilie Misri. Kaeni huko mpaka nitakapowaambia, kwa maana Herode anataka kumtafuta huyu mtoto ili amwue."

¹⁴Kisha Yosefu akaondoka, akamchukua mtoto na mama wakati wa usiku, nao wakaenda Misri ¹⁵ambako walikaa mpaka Herode alipokufa. Hili lilikuwa, ili litimie lile lililonenwa na Bwana kwa kinywa cha nabii kusema, "Kutoka Misri nilimwita mwanangu"

¹⁶Herode alipong'amua kwamba wale

wataalamu wa nyota wamemshinda kwa akili, alikasirika sana, naye akatoa amri ya kuwaua watoto wote wa kiume wenye umri wa miaka miwili kurudi chini katika mji wa Bethlehemu na sehemu zote za jirani, kufuatana na ule muda alioambiwa na wale wataalamu wa nyota. ¹⁷Ndipo lile lililonenwa na nabii Yeremia lilipotimia.

¹⁸"Sauti ilisikika huko Rama, kilio cha huzuni na maombolezo makuu, Raheli akilia kwa ajili ya wanawe, akikataa kufarijiwa, kwa sababu hawako tena."

Kurudi Kutoka Misri

¹⁹Baada ya Herode kufa, malaika wa Bwana akamtokea Yosefu katika ndoto huko Misri ²⁰na kusema, "Ondoka, mchukue mtoto na mama mwende, mrudi katika nchi ya Israeli kwa sababu wale waliokuwa wanatafuta uhai wa mtoto wamekufa.

²¹Basi Yosefu, akaondoka akamchukua mtoto na mama yake wakaenda mpaka nchi ya Israeli. ²²Lakini aliposikia kwamba Arkelao alikuwa anatawala huko Uyahudi mahali pa Herode baba yake, aliogopa kwenda huko. Naye akiisha kuonywa katika ndoto, akaenda zake sehemu za Galilaya, ²³akaenda, akaishi katika mji ulioitwa Nazareti, hivyo likawa limetimia lile lililonenwa na manabii, "Ataitwa Mnazarayo."

Yohana Mbatizaji Atayarisha Njia

3 Siku hizo Yohana Mbatizaji alikuja akihubiri katika nyika ya Uyahudi, akisema, ²"Tubuni, kwa maana Ufalme wa Mbinguni u karibu." ³Huyu ndiye yule aliyenenwa habari zake na nabii Isaya aliposema,

"Sauti ya mtu yule aliaye huko nyikani, 'Tayarisheni njia kwa ajili ya Bwana, yanyosheni mapito yake.' "

⁴Basi Yohana alivaa vazi lililotengenezwa kwa singa za ngamia akiwa na mkanda wa ngozi kiunoni mwake, chakula chake kilikuwa nzige na asali ya mwiu. ⁵Watu walimwendea kutoka Yerusalemu, Uyahudi yote na nchi zote za kando kando ya mto Yordani. ⁶Nao wakaziungama dhambi zao, akawabatiza katika Mto Yordani.

⁷Lakini alipowaona Mafarisayo na

Masadukayo wengi wakija ili kubatizwa, aliwaambia, "Ninyi watoto wa nyoka! Ni nani aliyewaonya kuikimbia ghadhabu inayokuja?"⁸Basi zaeni matunda yastahiliyo toba. ⁹Wala msjidhanie mnaweza kujiambia, 'Sisi tunaye Abrahamu, baba yetu, kwa maana nawaambia kuwa Mungu anaweza kumuinulia Abrahamu watoto kutoka katika mawe haya. ¹⁰Hata sasa shoka limekwisha kuwekwa tayari kwenye mizizi ya mti. Kila mti usiozaa matunda mazuri, hukatwa na kutupwa motoni.

¹¹"Mimi nawabatiza kwa maji kwa ajili ya toba. Lakini nyuma yangu anakuja Yeye aliye na uwezo kuliko mimi, ambaye sistahili hata kuchukua viatu vyake. Yeye atawabatiza kwa^a Roho Mtakatifu na kwa moto. ¹²Chombo chake cha kupuria kiko mkononi mwake, naye atasafisha sakafu yake ya kupuria, akiikusanya ngano yake ghalani na kuyachoma makapi kwa moto usiozimika."

Yesu Abatizwa

¹³Kisha Yesu akaja kutoka Galilaya mpaka mto Yordani ili Yohana ambatize. ¹⁴Lakini Yohana akajitahidi kumzuia, akimwambia, "Mimi ninahitaji kubatizwa na Wewe, nawe waja kwangu nikubatize?"

¹⁵Lakini Yesu akamjibu, "Kubali hivi sasa, kwa maana ndivyo itupasavyo kwa njia hii kuitimiza haki yote." Hivyo Yohana akakubali.

¹⁶Naye Yesu alipokwisha kubatizwa, mara alipotoka ndani ya maji, ghafula mbingu zikamfungukia, akamwona Roho wa Mungu akishuka kama hua na kutulia juu yake. ¹⁷Nayo sauti kutoka mbinguni ikasema, "Huyu ni Mwanangu mpendwa, ambaye ninapendezwa sana naye."

Kujaribiwa Kwa Yesu

4 Kisha Yesu akaongozwa na Roho Mtakatifu kuingia nyikani ili akajaribiwe na Ibilisi. ²Baada ya kufunga siku arobaini mchana na usiku, hatimaye akaona njaa. ³Mjaribu akamjia na kumwambia, "Kama Wewe ndiye Mwana wa Mungu, amuru mawe haya yawe mikate."

⁴Lakini Yesu akajibu, "Imeandikwa, 'Mtu haishi kwa mkate tu, ila kwa kila neno litokalo katika kinywa cha Mungu.' "

⁵Ndipo ibilisi akamchukua Yesu mpaka mji mtakatifu wa Yerusalemu na kumweka juu ya mnara mrefu mwembamba wa hekalu,

⁶akamwambia, "Kama Wewe ndiye Mwana wa Mungu jitupe chini, kwa kuwa imeandikwa,

' "Atakuagizia malaika zake, nao watachukua mikononi mwao ili usije ukajikwaa mguu wako kwenye jiwe.' "

⁷Yesu akamjibu, "Pia imeandikwa: 'Usimjaribu Bwana Mungu wako.' "

⁸Kwa mara nyingine, ibilisi akamchukua Yesu mpaka kwenye kilele cha mlima mrefu na kumwonyesha falme zote za dunia na fahari zake, ⁹kisha akamwambia, "Nitakupa hivi vyote kama ukinisujudia na kuniabudu."

¹⁰Yesu akamwambia, "Ondoka mbele yangu, Shetani! Kwa maana imeandikwa, 'Utamwabudu Bwana Mungu wako, nawe utamtumikia Yeye peke yake.' "

¹¹Ndipo ibilisi akamwacha, nao malaika wakaja na kumtumikia.

Yesu Aanza Kuhubiri

¹²Yesu aliposikia kwamba Yohana Mbatizaji alikuwa ametiwa gerezeni, alirudi Galilaya. ¹³Akaondoka Nazareti akaenda kuishi Kapernaumu ulioko karibu na bahari, katika mipaka ya nchi ya Zabuloni na ya Naftali, ¹⁴ili kutimiza unabii wa nabii Isaya, kama alivyosema:

¹⁵"Nchi ya Zabuloni na nchi ya Naftali, kwenye njia ya kuelekea baharini, ng'ambo ya Yordani, Galilaya ya watu Mataifa, ¹⁶watu wale waliokaa gizani wameona nuru kuu nao wale waliokaa katika nchi ya uvuli wa mauti, nuru imewazukia."

¹⁷Tangu wakati huo, Yesu alianza kuhubiri akisema: "Tubuni, kwa maana Ufalme wa Mbinguni umekaribia."

Yesu Awaita Wanafunzi Wake wa Kwanza

¹⁸Wakati Yesu alipokuwa anatembea kando ya bahari ya Galilaya aliwaona ndugu wawili, Simoni aitwaye Petro na Andrea ndugu yake. Walikuwa wakizitupa nyavu zao baharini kwa maana wao walikuwa wavuvi. ¹⁹Yesu akawaambia, "Njooi, nifuateni, nami nitawafanya muwe wavuvi wa watu." ²⁰Mara

^{a11} "Kwa" hapa ina maana "ndani ya, katika"

wakaziacha nyavu zao, wakamfuata.

²¹Alipoendelea mbele kutoka pale, akawaona ndugu wengine wawili, Yakobo mwana wa Zebedayo na Yohana nduguye, wakiwa wamekaa kwenye mashua pamoja na baba yao Zebedayo wakiziandaa nyavu zao. Yesu akawaita. ²²Nao mara wakaziacha nyavu zao, pamoja na baba yao, wakamfuata.

Yesu Ahubiri Na Kuponya Wagonjwa

²³Yesu akapita katika Galilaya yote, akifundisha katika masinagogi yao, akihubiri Habari Njema za Ufalme wa Mungu, akiponya kila ugonjwa na kila aina ya maradhi miongoni mwa watu. ²⁴Kwa hiyo sifa zake zikaenea sehemu zote za Shamu, nao watu wakamletea wote waliokuwa na magonjwa mbalimbali na maumivu, waliopagawa na pepo, wenye kifafa na waliopooza, naye akawaponya. ²⁵Makutano makubwa ya watu yakawa yanamjia kutoka Galilaya, Dekapoli, Yerusalemu, Uyahudi na kutoka ng'ambo ya Mto Yordani.

Sifa za Aliyebiriki

5 Basi Yesu alipoona makutano, alipanda mlimani akaketi chini, nao wanafunzi wake wakamjia. ²Ndipo akaanza kuwafundisha, akisema:

³ "Wana heri walio masikini wa roho, maana hao Ufalme wa Mbinguni ni wao.

⁴Wana heri wale wanaohuzunika, maana hao watafarijiwa.

⁵Wana heri walio wapole, maana hao watairithi nchi.

⁶Wana heri wenye njaa na kiu ya haki, maana hao watatoshelezwa.

⁷Wana heri wenye huruma, maana hao watapata rehema.

⁸Wana heri walio na moyo safi, maana hao watamwona Mungu.

⁹Wana heri walio wapatanishi, maana hao wataitwa wana wa Mungu.

¹⁰Wana heri wanaoteswa kwa sababu ya haki, maana hao Ufalme wa Mbinguni ni wao.

¹¹Mna heri ninyi watu watakapowashutumu na kuwatesa na kunena dhidi yenu mabaya ya aina zote kwa uongo kwa ajili yangu. ¹²Furahini na kushangilia kwa maana thawabu yenu ni kuu.

Chumvi na Nuru

¹³"Ninyi ni chumvi ya ulimwengu. Lakini chumvi ikipoteza ladha yake, yawezaje kurudishiwa ladha yake tena? Haifai tena kwa kitu cho chote, ila kutupwa nje ikanyagwe na watu.

¹⁴"Ninyi ni nuru ya ulimwengu. Mji uliojengwa kilimani hauwezi kufichika. ¹⁵Wala watu hawawashi taa na kuifunika kwa bakuli. Badala yake, huiweka kwenye kinara chake, nayo hutoa mwanga kwa kila mtu aliyemo ndani ya ile nyumba. ¹⁶Vivyo hivyo, nuru yenu iangaze mbele ya watu, ili wapate kuona matendo yenu mema wamtukuze Baba yenu aliye mbinguni.

Kutimiza Sheria

¹⁷"Msidhani kwamba nimekuja kuondoa Torati au Manabii, sikuja kuondoa bali kutimiza. ¹⁸Kwa maana, amin, nawaambia, mpaka mbingu na dunia zitakapopita, hakuna hata herufi moja ndogo wala nukta itakayopotea kwa namna yo yote kutoka kwenye Torati mpaka kila kitu kiwe kimetimia. ¹⁹Kwa hiyo, ye yote atakayevunja mojawapo ya amri ndogo kuliko zote ya amri hizi, naye akawafundisha wengine kufanya hivyo, ataitwa mdogo kabisa katika Ufalme wa Mbinguni, lakini ye yote azitendaye na kuzifundisha hizi amri ataitwa mkuu katika Ufalme wa Mbinguni. ²⁰Kwa maana nawaambia, haki yenu isipozidi haki ya waandishi wa sheria na Mafarisayo, kamwe hamtaingia katika Ufalme wa Mbinguni.

Kuhusu Hasira

²¹"Mmesikia walivyoambiwa watu wa zamani kwamba, 'Usiue, ye yote atakayeua atapasiwa hukumu.' ²²Lakini mimi nawaambia kwamba, ye yote atakayemkasirikia ndugu yake wa kiume au wa kike, atapasiwa hukumu. Tena, ye yote atakayemwambia ndugu yake wa kiume au wa kike, 'Raca'^a, yaani kumdharau na kumdhihaki, atapasiwa kufanyiwa baraza. Lakini ye yote atakayesema 'We mpumbavu ulaaniwe!' Atapasiwa hukumu ya moto wa jehanam.

²³"Kwa hiyo, kama unatoa sadaka yako madhabahuni, ukakumbuka kuwa ndugu yako ana kitu dhidi yako, ²⁴iache sadaka yako hapo hapo, mbele ya madhabahu, uende kwanza

^{a22} 'Raca' ni neno la Kiaramu ambalo maana yake ni dharau na dhihaka ya hali ya juu.

ukapatane na ndugu yako wa kiume au wa kike, kisha urudi na ukatoe sadaka yako.

²⁵Patana na mshtaki wako upesi wakati uwapo njiani pamoja naye kwenda mahakamani, ili mshtaki wako asije akakutia mikononi mwa hakimu, naye hakimu akakutia mikononi mwa walenzi, naye ukatupwa gerezani. ²⁶Amin, nakuambia, hutatoka humo mpaka umelipa hadi senti ya mwisho"

Kuhusu Uzinzi

²⁷Mmesikia kwamba ilinenwa, 'Usizini'. ²⁸Lakini mimi nawaambia: kwamba ye yote amtazamaye mwanamke kwa kumtamani, amekwisha kuzini naye moyoni mwake. ²⁹Jicho lako la kuume likikufanya utende dhambi, ling'oe ulitupe mbali. Ni afadhali kwako kupoteza kiungo kimoja cha mwili wako kuliko mwili wako mzima utupwe jehanam. ³⁰Kama mkono wako wa kuume ukikufanya utende dhambi, ukate uutupe mbali. Ni afadhali kwako kupoteza kiungo kimoja cha mwili wako kuliko mwili wako mzima utupwe jehanam.

Kuhusu Talaka

³¹Pia ilinenwa kwamba, 'Mtu ye yote amwachaye mkewe na ampe hati ya talaka.' ³²Lakini mimi nawaambia, ye yote amwachaye mkewe isipokuwa kwa kosa la uasherati, amfanya mkewe kuwa mzinzi. Na ye yote amwoaye yule mwanamke aliyeachwa azini."

Kuhusu Kuapa

³³Tena mmesikia walivyoambiwa watu wa zamani kwamba, 'Usiapa kwa uongo, bali timizeni, nadhiri zile ulizofanya kwa Bwana' ³⁴Lakini mimi nawaambia, 'Msiapa kabisa, ama kwa mbingu, kwa kuwa ni kiti cha enzi cha Mungu, ³⁵au kwa nchi, kwa kuwa ndipo mahali pake pa kuwekea miguu, au kwa Yerusalemu, kwa kuwa ndio mji wa Mfalme Mkuu. ³⁶Nanyi msiape kwa vichwa vyenu kwa kuwa hamwezi kuufanya hata unywele mmoja kuwa mweupe au mweusi. ³⁷'Ndiyo,' yenu iwe 'Ndiyo' na 'Hapana', yenu iwe 'Hapana.' Lo lote zaidi ya hili latoka kwa yule mwovu."

Kuhusu Kulipiza Kisasi

³⁸Mmesikia kwamba ilinenwa, 'Jicho kwa jicho na jino kwa jino.' ³⁹Lakini mimi nawaambia, msishindane na mtu mwovu. Lakini kama mtu akikipiga kwenye shavu la kuume, mgeuzie na la pili pia, ⁴⁰Kama mtu akitaka kukushtaki na

kuchukua shati lako, mwachie achukue na koti pia. ⁴¹Kama mtu akikulazimisha kwenda kilometa moja, nenda naye kilometa mbili. ⁴²Mpe yeye akuombaye, wala usimgeuzie kisogo yeye atakaye kukukopa."

Upendo Kwa Adui

⁴³"Mmesikia kwamba ilinenwa, 'Mpende jirani yako na umchukie adui yako.' ⁴⁴Lakini mimi ninawaambia: Wapendeni adui zenu na waombeeni wanaowatesa ninyi, ⁴⁵ili mpate kuwa watoto wa Baba yenu aliye mbinguni. Kwa maana Yeye huwaangazia jua lake watu waovu na watu wema, naye huwanyeshea mvua wenye haki na wasio haki. ⁴⁶Kama mkiwapenda wale wanaowapenda tu, mtapata thawabu gani? Je, hata watoza ushuru hawafanyi hivyo? ⁴⁷Nanyi kama mkiwasalimu ndugu zenu tu, je, mnafanya nini zaidi ya wengine? Je, hata watu wasiomjua Mungu, hawafanyi hivyo? ⁴⁸Kwa hiyo iweni wakamilifu kama Baba yenu wa mbinguni alivyo mkamilifu."

Kuwapa Wahitaji

6 "Angalieni msitende wema wenu mbele ya watu ili wawaone. Kwa maana mkifanya hivyo, hamna thawabu kutoka kwa Baba yenu aliye mbinguni.

²"Hivyo mnapowapa wahitaji, msipige panda mbele yenu kama wafanyavyo wanafiki katika masinagogi na mitaani, ili wasifiwe na watu. Amin, amin nawaambia wao wamekwisha kupokea thawabu yao. ³Lakini ninyi mtoapo sadaka, fanyeni kwa siri, hata mkono wako wa kushoto usijue mkono wako wa kuume unachofanya, ⁴ili sadaka yako iwe ni siri. Ndipo Baba yako wa mbinguni, Yeye aonaye sirini atakupa thawabu kwa wazi.

Kuhusu Maombi

⁵"Nanyi msalipo, msiwe kama wanafiki, maana wao hupenda kusali wakiwa wamesimama katika masinagogi na kando ya barabara ili waonekane na watu. Amin, amin nawaambieni, wao wamekwisha kupata thawabu yao. ⁶Lakini wewe unaposali, ingia chumbani mwako, funga mlango na umwombe Baba yako aliye sirini. Naye Baba yako aonaye sirini atakupa thawabu yako. ⁷Nanyi mnaposali msiseme maneno kama wafanyavyo watu wasiomjua Mungu. Kwa maana wao hudhani kwamba watasikiwa kwa sababu ya wingi wa maneno yao. ⁸Msiwe kama wao, kwa sababu

Baba yenu anajua kile mnachohitaji kabla hamjamwomba.”

⁹“Hivi basi, ndivyo iwapasavyo kuomba :

“Baba yetu uliye mbinguni,
Jina lako litukuzwe.

¹⁰Ufalme wako uje.

Mapenzi yako yafanyike hapa duniani
kama huko mbinguni.

¹¹Utupatie leo riziki zetu za kila siku.

¹²Utusamehe deni zetu,
kama sisi nasi tulivyokwisha
kuwasamehe wadeni wetu.

¹³ Usitutie majaribuni,
bali utuokoe kutoka kwa yule mwovu,
kwa kuwa Ufalme ni Wako na nguvu
na utukufu hata milele. Amen.”

¹⁴Kwa kuwa kama mkiwasamehe watu wengine wanapowakosea, Baba yenu wa mbinguni atawasamehe pia na ninyi. ¹⁵Lakini msipowasamehe watu wengine makosa yao, wala Baba yenu hatawasamehe ninyi makosa yenu.

Kuhusu Kufunga

¹⁶Mnapofunga, msiwe wenye huzuni kama wafanyavyo wanafiki. Maana wao hukunja nyuso zao ili kuwaonyesha wengine kwamba wamefunga. Amin, amin nawaambia wao wamekwisha kupata thawabu yao kamilifu. ¹⁷Lakini mnapofunga, jipakeni mafuta kichwani na kunawa nyuso zenu ¹⁸ili kufunga kwenu kusionekane na watu wengine ila Baba yenu aliye sirini, naye Baba yenu aonaye sirini atawapa thawabu yenu kwa wazi.”

Akiba Ya Mbinguni

¹⁹Msijiwekee hazina duniani, mahali ambapo nondo na kutu huharibu, nao wevi huvunja na kuiba. ²⁰Lakini jiwekeeni hazina mbinguni, mahali ambapo nondo na kutu haviharibu, wala wevi hawavunji na kuiba. ²¹Kwa sababu mahali akiba yako ilipo, hapo ndipo pia moyo wako utakapokuwa.”

Jicho Ni Taa Ya Mwili

²²“Jicho ni taa ya mwili. Kama jicho lako ni nyofu, mwili wako wote utakuwa na nuru. ²³Lakini kama jicho lako ni ovu, mwili wako wote utajawa na giza. Kwa hiyo basi, kama nuru iliyomo ndani yako ikiwa giza, hilo ni giza kuu

namna gani ! ”

Mungu Na Mali

²⁴“Hakuna mtu ye yote awezaye kuwatumikia mabwana wawili, kwa kuwa ama atamchukia huyu na kumpenda yule mwingine, au atashikamana sana na huyu na kumdharau huyu mwingine. Ninyi hamwezi kumtumikia Mungu na mali^a.”

Msiwe Na Wasiwasi

²⁵“Kwa hiyo nawaambia, msiwe na wasiwasi kuhusu maisha yenu: mtakula nini au mtakunywa nini, au kuhusu miili yenu, mtavaa nini. Je, maisha si zaidi ya chakula na mwili zaidi ya mavazi? ²⁶Waangalieni ndege wa angani, wao hawapandi wala hawavuni au kuweka ghalani, lakini Baba yenu wa mbinguni huwalisha hao. Je, ninyi si wa thamani zaidi kuliko hao ndege? ²⁷Ni nani miongoni mwenu ambaye kwa kujitaabisha kwake aweza kujiongeza hata saa moja zaidi katika maisha yake au kuongeza dhira moja^b kwenye kimo chake ?

²⁸“Nanyi kwa nini kujitaabisha kwa ajili ya mavazi? Fikirini maua ya shambani yameavyo. Hayafanyi kazi wala hayafumi. ²⁹Lakini nawaambia, hata mfalme Solomoni katika fahari yake yote hakuvikwa kama mojawapo ya hayo maua. ³⁰Lakini ikiwa Mungu anayavika hivi majani ya shambani, ambayo leo yapo na kesho yanatupwa motoni, je, hatawavika ninyi vizuri zaidi, enyi wa imani haba? ³¹Kwa hiyo msiwe na wasiwasi, mkisema, ‘Tutakula nini?’ Au ‘Tutakunywa nini?’ Au ‘Tutavaa nini?’ ³²Kwa maana watu wasiomjua Mungu ndio wanaoshindania hayo, lakini Baba yenu wa mbinguni anafahamu kwamba mnahitaji hayo yote. ³³Lakini utafuteni kwanza Ufalme wa Mungu na haki yake na haya yote mtaongezewa. ³⁴Kwa hiyo msiwe na wasi wasi kuhusu kesho, kwa sababu kesho itajitaabikia yenyewe. Yatosha kwa siku masumbufu yake.”

Kuwahukumu Wengine

7 “Usihukumu ili usije ukahukumiwa. ²Kwa maana kwa jinsi ile unavyowahukumu wengine, ndivyo utakavyohukumiwa na kwa kipimo kile utakachotoa ndicho utakachopokea.

^{a24} Mali hapa ina maana ya ‘Mammon,’ ambalo ni neno la Kiaramu

au kwa Kiyunani “Mamona” maana yake mali, utajiri

^{b27} Dhira moja ni sawa na sentimita 45

³"Kwa nini unatazama kibanzi kidogo kilichomo kwenye jicho la ndugu yako na wala huoni boriti iliyoko kwenye jicho lako? ⁴Au unawezaje kumwambia ndugu yako, 'Acha nitoe kibanzi kwenye jicho lako wakati kuna boriti kwenye jicho lako mwenyewe?' ⁵Ewe mnafikiri, toa kwanza boriti kwenye jicho lako mwenyewe, nawe ndipo utakapooona wazi ili kuondoa kibanzi kilichoko kwenye jicho la ndugu yako.

⁶"Msiwape mbwa vitu vilivyo vitakatifu, wala msitupie nguruwe lulu zenu. Kama mkifanya hivyo, watazikanyaga kanyaga na kisha watawageukia na kuwararua vipande vipande."

Omba, Tafuta, Bisha

⁷Ombeni nanyi mtapewa, tafuteni nanyi mtapata, bisheni nanyi mtafunguliwa mlango. ⁸Kwa maana kila aombaye hupewa, naye atafutaye huona, naye abishaye hufunguliwa mlango.

⁹"Au ni nani miongoni mwenu ambaye mwanawe akimwomba mkate atampa jiwe? ¹⁰Au mwanawe akimwomba samaki atampa nyoka? ¹¹Ikiwa ninyi basi mlio waovu mnajua jinsi ya kuwapa watoto wenu vitu vizuri, si zaidi sana Baba yenu aliye mbinguni atawapa vitu vizuri wale wamwombao? ¹²Kwa hiyo cho chote ambacho mnetaka mtendewe na watu, ninyi nanyi watendeeni vivyo hivyo. Kwa kuwa hii ndiyo Torati na Manabii."

Njia Nyembamba Na Njia Pana

¹³"Ingieni kwa kupitia mlango mwembamba, kwa maana lango ni pana na njia ni pana ielekeayo upotevuni, nao ni wengi waingiao kwa kupitia lango hilo. ¹⁴Lakini mlango ni mwembamba na njia ni finyo ielekayo kwenye uzima, nao ni wachache tu waionao."

Mti na Tunda lake

¹⁵"Jihadharini na manabii wa uongo, wanaowajia wakiwa wamevaa mavazi ya kondoo, lakini ndani wao ni mbwa mwitu wakali. ¹⁶Mtawatambua kwa matunda yao. Je, watu huchuma zabibu kwenye miiba au tini kwenye michongoma? ¹⁷Vivyo hivyo, mti mwema huzaa matunda mazuri na mti mbaya huzaa matunda mabaya. ¹⁸Mti mwema hauwezi kuzaa matunda mabaya wala mti mbaya hauwezi kuzaa matunda mazuri. ¹⁹Kila mti usiozaa matunda mazuri hukatwa na kutupwa motoni. ²⁰Hivyo, kwa matunda yao, mtawatambua."

Mwanafunzi Wa Kweli

²¹"Si kila mtu aniambiaye, 'Bwana, Bwana,' atakayeingia katika Ufalme wa Mbinguni bali ni yeye afanyaye mapenzi ya Baba yangu aliye mbinguni. ²²Wengi wataniambia siku ile, 'Bwana, Bwana, hatukutoa unabii kwa jina lako na kwa jina lako kutoa pepo na kufanya miujiza mingi?' ²³Ndipo nitakapowaambia wazi, 'Sikuwajua kamwe. Ondokeni kwangu, ninyi watenda maovu!'

Msikaji Na Mtendaji

²⁴"Kwa hiyo kila mtu ayasikiaye haya maneno yangu na kuyatenda, ni kama mtu mwenye busara aliyejenga nyumba yake kwenye mwamba. ²⁵Mvua ikanyesha, mafuriko yakaja na upepo ukavuma ukaipiga hiyo nyumba, lakini haikuanguka kwa sababu msingi wake ulikuwa kwenye mwamba. ²⁶Naye kila anayesikia haya maneno yangu wala asiyatende, ni kama mtu mjinga aliyejenga nyumba yake kwenye mchanga. ²⁷Mvua ikanyesha, mafuriko yakaja, nao upepo ukavuma ukaipiga hiyo nyumba, nayo ikaanguka kwa kishindo kikubwa."

²⁸Yesu alipomaliza kusema maneno haya, makutano ya watu wakashangazwa sana na mafundisho yake, ²⁹kwa sababu alifundisha kama yeye aliye na mamlaka, wala si kama walimu wao wa sheria.

Yesu Amtakasa Mwenye Ukoma

8 Yesu aliposhuka kutoka mlimani, makutano makubwa ya watu yakamfuata. ²Mtu mmoja mwenye ukoma akaja na kupiga magoti mbele yake akasema, "Bwana, kama ukitaka, unaweza kunitakasa."

³Yesu akanyoosha mkono wake akamgusa, akamwambia, "Nataka, takasika!" Mara yule mtu akatakasika ukoma wake. ⁴Kisha Yesu akamwambia, "Hakikisha humwambii mtu ye yote. Lakini nenda, ukajionyeshe kwa kuhani na utoe sadaka aliyoamuru Mose, iwe ushuhuda kwao kwamba umepona."

Yesu Amponya Mtumishi Wa Jemadari

⁵Yesu alipoingia Kapernaumu, jemadari mmoja alimjia, kumwomba msaada, ⁶akisema, "Bwana, mtumishi wangu amelala nyumbani amepooza, tena ana maumivu makali ya kutisha."

⁷Yesu akamwambia, "Nitakuja na kumponya."

⁸Lakini yule jemadari akamwambia, "Bwana, mimi sistahili Wewe uingie chini ya dari yangu. lakini sema neno tu, naye mtumishi wangu atapona. ⁹Kwa kuwa mimi nami niko chini ya mamlaka, nikiwa na askari chini yangu. Nikimwambia huyu 'Nenda,' naye huenda, na mwingine nikimwambia, 'Njoo', huja. Nami nikimwambia mtumishi wangu, 'Fanya hivi,' hufanya."

¹⁰Yesu aliposikia maneno haya, akashangaa, akawaambia wale waliomfuata, "Amin, amin nawaambia, hata katika Israeli sijaona imani kubwa namna hii. ¹¹Ninawaambia kwamba wengi watatoka mashariki na magharibi nao wataketi karamuni pamoja na Abrahamu, Isaki na Yakobo katika Ufalme wa Mbinguni. ¹²Lakini warithi wa ufalme watatupwa katika giza la nje, ambako kutakuwa na kulia na kusaga meno."

¹³Kisha Yesu akamwambia yule jemadari, "Nenda na iwe kwako sawasawa na imani yako." Naye yule mtumishi akapona saa ile ile.

Yesu Aponya Wengi

¹⁴Yesu alipoingia nyumbani kwa Petro, alimkuta mama mkwe wake Petro amelala kitandani akiwa ana homa. ¹⁵Akamgusa mkono wake na homa ikamtoka, naye akainuka na kuanza kumhudumia. ¹⁶Jioni ile, wakamletea watu wengi waliopagawa na pepo, naye akawatoa wale pepo kwa neno lake, na kuponya wagonjwa wote. ¹⁷Haya yalifanyika ili litimie lile lililonenwa kwa kinywa cha nabii Isaya kwamba:

"Mwenyewe alitwaa udhaifu wetu na alichukua magonjwa yetu."

Gharama ya Kumfuata Yesu

¹⁸Yesu alipoona makutano mengi wamemzunguka, aliwaamuru wanafunzi wake wavuke mpaka ng'ambo. ¹⁹Kisha mwalimu mmoja wa sheria akamjia Yesu na kumwambia, "Mwalimu, mimi nitakufuata po pote uendako."

²⁰Naye Yesu akamwambia, "Mbweha wana mashimo, nao ndege wa angani wana viota vyao, lakini Mwana wa Adamu hana mahali pa kulaza kichwa chake."

²¹Mwanafunzi mwingine akamwambia, "Bwana, niruhusu kwanza nikamzike baba yangu."

²²Lakini Yesu akamwambia, "Nifuate, nawe waache wafu wazike wafu wao."

Yesu Atuliza Dhoruba

²³Naye alipoingia kwenye chombo, wanafunzi wake wakamfuata. ²⁴Ghafula kukainuka dhoruba kali baharini hata chombo kikaanza kufunikwa na mawimbi, lakini Yesu alikuwa amelala usingizi. ²⁵Wanafunzi wake wakamwendea na kumwamsha, wakisema, "Bwana, tuokoe! Tunazama!"

²⁶Naye Yesu akawaambia, 'Kwa nini mnaogopa, enyi wa imani haba?' Kisha akaondoka na kukemea dhoroba na mawimbi, nako kukawa shwari kuu.

²⁷Wale watu wakashangaa, wakisema, "Ni mtu wa namna gani huyu? Hata upepo na mawimbi vinamtii!"

Wawili Wenye Pepo Waponywa

²⁸Walipofika ng'ambo katika nchi ya Wagerasi, watu wawili waliopagawa na pepo wakitoka makaburini walikutana naye. Watu hawa walikuwa wakali mno kiasi kwamba hakuna mtu aliyeweza kupita njia ile. ²⁹Wakapiga kelele, "Una nini nasi, Mwana wa Mungu? Umekuja hapa kututesa kabla ya wakati ulioamuriwa?"

³⁰Mbali kidogo kutoka pale walipokuwa, kulikuwa na kundi kubwa la nguruwe wakilisha. ³¹Wale pepo wakamsihi Yesu, "Ukitotoa humu, turuhusu tuende kwenye lile kundi la nguruwe."

³²Akawaambia, "Nendeni!" Hivyo wakatoka na kuwaingia wale nguruwe, nalo kundi lote likatelemka mbio gengeri, likaingia bahari na kufa ndani ya maji. ³³Wale waliokuwa wakiwachunga hao nguruwe wakakimbia wakaingia mjini, wakaeleza yote kuhusu yale yaliyowatokea wale waliokuwa wamepagawa na pepo. ³⁴Kisha watu wote wa mji huo wakatoka kwenda kukutana na Yesu. Nao walipomwona wakamsihi aondoke kwenye nchi yao.

Yesu Amponya Mtu Aliyepooza

9 Yesu akaingia kwenye chombo, akavuka na kufika katika mji wa kwao. ²Wakati huo huo wakamletea mtu aliyepooza, akiwa amelazwa kwenye kitanda. Yesu alipoona imani yao, alimwambia yule mtu aliyepooza, "Mwanangu, jipe moyo mkuu, dhambi zako zimesamehewa."

³Kwa ajili ya jambo hili, baadhi ya walimu

wa sheria wakasema mioyoni mwao, "Huyu mtu anakufuru!"

⁴Lakini Yesu akiyafahamu mawazo yao, akawaambia, "Kwa nini mnawaza maovu mioyoni mwenu? ⁵Kwa kuwa ni lipi lililo rahisi: kusema, 'Dhambi zako zimesamehewa,' au kusema, 'Simama, utembe?' ⁶Lakini, ili mpate kujua kwamba Mwana wa Adamu anayo mamlaka duniani kusamehe dhambi," Ndipo akamwambia yule aliyepooza, "Simama, chukua kitanda chako na uende nyumbani kwako." ⁷Yule mtu akasimama, akaenda nyumbani kwake. ⁸Makutano walipoyaona haya, wakajawa na hofu ya Mungu, wakamtukuza Mungu ambaye alikuwa ametoa mamlaka kama hii kwa wanadamu.

Kuitwa Kwa Mathayo

⁹Yesu alipokuwa akienda kutoka huko, alimwona mtu mmoja jina lake Mathayo akiwa ameketi forodhani mahali pa kutozea ushuru. Yesu akamwambia, "Nifuate." Mathayo akaondoka, akamfuata.

¹⁰Wakati Yesu alipokuwa ameketi chakulani ndani ya nyumba, watoza ushuru wengi na wenye dhambi wakaja kula pamoja naye na wanafunzi wake. ¹¹Mafarisayo walipoona mambo haya, wakawauliza wanafunzi Wake, "Kwa nini Mwalimu wenu anakula na watoza ushuru na 'wenye dhambi'?"

¹²Lakini Yesu aliposikia hayo, akawaambia, "Watu wenye afya hawahitaji tabibu, lakini wale walio wagonjwa ndio wanaohitaji tabibu. ¹³Nendeni mkajifunze maana ya maneno haya, 'Nataka rehema, wala si dhabihu.' Kwa maana sikuja kuwaita wenye haki, bali wenye dhambi."

Yesu Aulizwa Kuhusu Kufunga

¹⁴Wanafunzi wa Yohana Mbatizaji wakaja na kumwuliza Yesu, "Imekuwaje kwamba sisi na Mafarisayo tunafunga, lakini wanafunzi wako hawafungi?"

¹⁵Yesu akawajibu, "Je, wageni wa bwana – arusi waweza kuomboleza wakati angali pamoja nao? Wakati utafika ambapo bwana arusi ataondolewa kwao, hapo ndipo watakapofunga.

¹⁶Hakuna mtu anayeshonea kiraka kipya kwenye nguo kuukuu, kwa maana kile kiraka kitachanika kutoka kwenye hiyo nguo na kuchanika kwake kutakuwa kubaya zaidi ya hapo mwanzo. ¹⁷Wala watu hawaweki divai mpya kwenye viriba vikuukuu. Kama wakifanya hivyo, viriba vitapasuka na divai itamwagika.

Navyo viriba vitaharibika, lakini divai mpya huwekwa kwenye viriba vipya na hivyo divai na viriba huwa salama."

Msichana Afufuliwa Na Mwanamke Aponywa

¹⁸Wakati Yesu akiwa anawaambia mambo haya, mara akaingia kiongozi wa sinagogi akapiga magoti mbele yake, akimwambia, "Binti yangu amekufa sasa hivi, lakini uje uweke mkono wako juu yake naye atakuwa hai." ¹⁹Yesu akaondoka akafuatana naye, wanafunzi wake pia wakaandamana naye.

²⁰Wakati huo huo mwanamke mmoja ambaye alikuwa na ugonjwa wa kutokwa damu kwa muda wa miaka kumi na miwili, akaja nyuma ya Yesu akagusa upindo wa vazi lake, ²¹kwa maana alisema moyoni mwake, "Kama nikigusa tu vazi lake, nitaponywa."

²²Yesu akageuka, naye alipomwona akamwambia, "Binti, jipe moyo mkuu, imani yako imekuponya." Naye yule mwanamke akapona kuanzia saa ile ile.

Yesu Amfufua Binti Wa Kiongozi Wa Sinagogi.

²³Yesu alipofika nyumbani kwa yule kiongozi wa sinagogi na kuwaona waombolezaji wakipiga filimbi za maombolezo na watu wengi wakipiga kelele, ²⁴akawaambia, "Ondokeni! Kwa maana binti huyu hakufa, bali amelala." Wakamcheka kwa dhihaka. ²⁵Lakini watu walipokwisha kutolewa nje, akaingia mle ndani na kumshika yule binti mkono, naye akaamka. ²⁶Habari hizi zikaenea katika maeneo yale yote.

Yesu Awaponya Vipofu

²⁷Yesu alipokuwa akiondoka mahali pale, vipofu wawili wakamfuata, wakipiga kelele kwa nguvu na kusema, "Mwana wa Daudi, tuhurumie!"

²⁸Alipoingia mle nyumbani wale vipofu wakamjia. Akawauliza, "Mnaamini kwamba ninaweza kufanya jambo hili?"

Wakamjibu, "Ndio Bwana."

²⁹Ndipo Yesu akagusa macho yao na kusema, "Iwe kwenu sawasawa na mnavyoamini." ³⁰Macho yao yakafunguka. Yesu akawaonya vikali, akisema, "Angalieni mtu ye yote asijue kuhusu jambo hili." ³¹Lakini wao wakaenda na kueneza habari zake katika eneo lile lote.

Yesu Amponya Mtu Bubub

³²Walipokuwa wanatoka, mtu mmoja aliyekuwa amepagawa na pepo na ambaye hakuweza kuongea aliletwa kwa Yesu. ³³Yule pepo alipotolewa, yule mtu aliyekuwa bubu akaongea. Ule umati wa watu ukastaajabu na kusema, "Jambo kama hili kamwe halijapata kuonekana katika Israeli."

³⁴Lakini Mafarisayo wakasema, "Huyo anatoa pepo kwa uwezo wa mkuu wa pepo."

Watenda Kazi Ni Wachache

³⁵Yesu akazunguka katika miji yote na vijiji vyote, akifundisha katika masinagogi yao, akihubiri Habari Njema za Ufalme na kuponya kila ugonjwa na kila aina ya maradhi miongoni mwa watu. ³⁶Alipona makutano aliwaturumia kwa sababu walikuwa wanasumbuka na bila msaada, kama kondoo wasio na mchungaji. ³⁷Ndipo akawaambia wanafunzi wake, "Mavuno ni mengi lakini watenda kazi ni wachache, ³⁸Kwa hiyo mwombeni Bwana wa mavuno, ili apeleke watenda kazi katika shamba lake la mavuno."

Yesu Awatuma Wale Kumi Na Wawili

10 Ndipo Yesu akawaita wanafunzi wake kumi na wawili, akawapa mamlaka juu ya pepo wachafu kuwatoa na kuponya kila ugonjwa na maradhi ya kila aina.

²Haya ndiyo majina ya hao wanafunzi kumi na wawili: ³wa kwanza, Simon, aitwaye Petro na Andrea nduguye, Yakobo mwana wa Zebedayo na Yohana nduguye, Filipo na Bartholomayo, Tomaso na Mathayo mtoza ushuru, Yakobo mwana wa Alfayo na Thadayo, ⁴Simoni Mkananayo na Yuda Iskariote aliyemsaliti Yesu.

Kutumwa Kwa Wale Kumi Na Wawili

⁵Hawa kumi na wawili, Yesu aliwatuma akawaagiza, "Msiende miongoni mwa watu Mataifa wala msiingie mji wote wa Wasamaria. ⁶Lakini afadhali mshike njia kuwaendea kondoo wa nyumba ya Israeli waliopotea. ⁷Wakati mnapokwenda, hubirini mkisema, 'Ufalme wa Mbinguni umekaribia.' ⁸Ponyeni wagonjwa, fufueni wafu, takaseni wenye ukoma, toeni pepo wachafu. Mmepata bure, toeni bure. ⁹Msichukue dhahabu, wala fedha, wala shaba kwenye vifuko vyenu. ¹⁰Msichukue mkoba wa safari, wala kanzu mbili, wala jozi ya pili ya viatu, wala fimbo, kwa maana mtenda kazi anastahili posho yake.

¹¹Mji wote au kijiji cho chote

mtakacholingia, tafuteni humo mtu anayestahili, nanyi kaeni kwake mpaka mtakapoondoka. ¹²Mkiingia kwenye nyumba, itakieni amani. ¹³Kama nyumba hiyo inastahili, amani yenu na iwarudie ninyi. ¹⁴Kama mtu ye yote hatawakaribisha ninyi, wala kusikiliza maneno yenu, kungu'uteni mavumbi kutoka kwenye miguu yenu mtakapokuwa mnatoka kwenye nyumba hiyo au mji huo. ¹⁵Amin, amin nawaambia, itavumilika zaidi miji ya Sodom na Gomora katika hukumu kuliko mji huo.

Mateso Yanayokuja

¹⁶"Tazama, ninawatuma kama kondoo katikati ya mbwa mwitu. Kwa hiyo mwe werevu kama nyoka na wapole kama hua.

¹⁷Jihadharini na wanadamu, kwa maana watawapeleka katika mabaraza yao na kuwapiga kwenye masinagogi yao, ¹⁸nanyi mtaburutwa mbele ya watawala na wafalme kwa ajili Yangu, ili kuwa ushuhuda kwao na mbele ya watu Mataifa. ¹⁹Lakini watakapowapeleka humo, msisumbuke kufikirifikiri mtakalosema, kwa maana mtapewa la kusema wakati huo. ²⁰Kwa sababu si ninyi mtakaokuwa mkinena, bali ni Roho wa Baba yenu atakayekuwa akinena kupitia kwenu.

²¹Ndugu atamsaliti ndugu yake ili auawe na baba atamsaliti mtoto wake, watoto wataasi dhidi ya wazazi wao na kuwafanya wauawe. ²²Nanyi mtachukiwa na watu wote kwa ajili ya Jina langu. Lakini yeye atakayevumilia hadi mwisho ataokoka. ²³Wakiwatesa katika mji mmoja, kimbilieni mji mwingine. Amin, amin nawaambia, hamtamaliza miji yote ya Israeli kabla Mwana wa Adamu hajaja.

²⁴Mwanafunzi hawezi kumzidi mwalimu wake wala mtumishi hamzidi bwana wake. ²⁵Yatosha mwanafunzi kuwa kama mwalimu wake na mtumishi kuwa kama bwana wake. Ikiwa mkuu wa nyumba ameitwa Beelzebub^a, je, si zaidi sana wale wa nyumbani mwake mwenyewe!

Anayestahili Kuogopwa

²⁶Kwa hiyo msiwaogope hao, kwa maana hakuna kilichofichika ambacho hakitafunuliwa, wala hakuna siri ambayo haitajulikana. ²⁷Ninalowaambia gizani, ninyi lisemeni mchana peupe na lile mnalosikia likinong'onwa,

^{a25} "Beelzebub" au kwa Kiyunani Beezebub au Beelzebub yaani, Beelzebub maana yake mkuu wa pepo

masikioni mwenu, lihubirini kwenye paa la nyumba. ²⁸Msiwaogope wale wauao mwili lakini hawawezi kuuha roho afadhali mwogopeni yeye awezaye kuiangamiza roho na mwili katika jehanam^b. ²⁹Je, shomoro wawili hawauzwi kwa senti mbili tu? Lakini hakuna hata mmoja wao atakayeanguka pasipo Baba yenu kujua. ³⁰Hata nywele za vichwa vyenu zote zimehesabiwa. ³¹Hivyo msogope, kwa maana ninyi ni wa thamani kubwa zaidi kuliko shomoro wengi.

³²"Kila mtu atakayenikiri mbele ya watu, mimi nami nitamkiri yeye mbele za Baba yangu aliye mbinguni. ³³Lakini ye yote atakayenikana mimi mbele ya watu, mimi nami nitamkana mbele ya Baba yangu aliye mbinguni."

Sikuleta Amani, Bali Upanga

³⁴"Msidhani kwamba nimekuja kuleta amani duniani. Sikuja kuleta amani bali upanga.

³⁵Kwa maana nimekuja kumfitini
mtu na babaye,
binti na mamaye,
mkwe na mama mkwe wake.

³⁶Nao adui za mtu watakuwa ni wale watu wa nyumbani kwake.

³⁷"Ye yote ampendaye baba yake au mama yake kuliko anavyonipenda mimi, hastahili kuwa wangu. Ye yote ampendaye mwanawe au binti yake kuliko anavyonipenda Mimi, hastahili kuwa wangu. ³⁸Tena ye yote asiyeuchukua msalaba wake na kunifuata, hastahili kuwa Wangu. ³⁹Ayang'ang'aniaye maisha yake atayapoteza, lakini yeye atakayeyatoa maisha yake kwa ajili yangu atayaona."

Watakaopokea Thawabu

⁴⁰"Mtu ye yote atakayewapokea ninyi atakuwa amenipokea mimi na ye yote atakayenipokea mimi atakuwa amempokea Yeye aliyenituma. ⁴¹Mtu ye yote anayempokea nabii kwa kuwa ni nabii, atapokea thawabu ya nabii na mtu anayempokea mwenye haki kwa kuwa ni mwenye haki, atapokea thawabu ya mwenye haki. ⁴²Kama ye yote akimpa hata kikombe cha maji mmoja wa hawa wadogo kwa kuwa ni mwanafunzi wangu, amin, ninawaambia, hataikosa thawabu yake."

Yesu na Yohana Mbatizaji

^{b28} Jehanum au Kiyunani "Gehena" maana yake kuzimu, yaani, motoni

11 Baada ya Yesu kumaliza kutoa maagizo kwa wale wanafunzi wake kumi na wawili, aliondoka hapo akaenda kufundisha na kuhubiri katika miji yao.

²Yohana Mbatizaji aliposikia akiwa gerezani mambo ambayo Kristo^a alikuwa akiyafanya, aliwatuma wanafunzi wake ³ili wakamwulize, "Wewe ndiye yule aliyekuwa aje, au tumngojee mwingine?"

⁴Yesu akajibu, "Rudini mkamwarifu Yohana yale mnayosikia na kuyaona: ⁵Vipofu wanapata kuona, viwete wanatembea, wenye ukoma wanatakaswa, viziwi wanasikia, wafu wanafufuliwa na maskini wanahubiriwa habari njema. ⁶Ana heri mtu yule asiyechukizwa kwa ajili yangu"

⁷Wale wanafunzi wa Yohana walipokuwa wanaondoka, Yesu akaanza kusema na makutano kuhusu Yohana Mbatizaji. Akawauliza, "Mlipokwenda kule nyikani, mlikwenda kuona nini? Unyasi ukiyumbishwa na upepo? ⁸Kama sivyo, mlitoka kwenda kuona nini basi? Mtu aliyevaa mavazi mazuri? Hasha, wale wanaovaa nguo nzuri wako katika majumba ya wafalme. ⁹Basi mlitoka kwenda kuona nini? Je, ni kumwona nabii? Naam, nawaambia, yeye ni zaidi ya nabii. ¹⁰Huyo ndiye ambaye habari zake zimeandikwa:

" 'Tazama namtuma mjumbe mbele yako, atakayetengeneza njia mbele yako.'

¹¹Amin, nawaambia, miongoni mwa watu waliozaliwa na wanawake, hajatokea mtu aliye mkuu zaidi ya Yohana Mbatizaji, lakini aliye mdogo kabisa katika Ufalme wa Mbinguni, ni mkuu kuliko Yohana. ¹²Tangu siku za Yohana Mbatizaji hadi sasa, Ufalme wa Mungu hupatikana kwa nguvu, nao wenye nguvu wauteka. ¹³Kwa maana manabii wote na Torati vilitabiri mpaka wakati wa Yohana. ¹⁴Kama mko tayari kukubali hilo, yeye Yohana ndiye yule Eliya ambaye manabii walikuwa wamesema angekuja. ¹⁵Yeye aliye na sikio na asikie. ¹⁶"Lakini kizazi hiki nikifanani na nini?" Kinafanana na watoto waliokaa sokoni wakiwaita wenzao na kuwaambia,

¹⁷ " 'Tuliwapigia filimbi,
lakini hamkucheza,
tuliwaimbia nyimbo za msiba

^{a2} Kristo yaani Masiya maana yake Mpakwa (Aliyetiwa) Mafuta.

lakini hamkuomboleza.'

¹⁸Kwa maana Yohana Mbatizaji alikuja hali wala hanywi, nao wanasema, 'Yeye ana pepo.'

¹⁹Mwana wa Adamu alikuja akila na kunywa, nao wanasema, 'Tazama, mlafi na mlevi, rafiki wa watoza ushuru na wenye dhambi!' Lakini hekima huthibitishwa kwa haki ya matendo yake."

Ole Wa Miji Isiyotubu

²⁰Ndipo Yesu akaanza kuilaumu miji ambamo alifanya miujiza yake mingi kuliko kwingine, kwa maana watu wake hawakutubu.

²¹ "Ole wako, Korazini! Ole wako Bethsaida! Kwa maana kama miujiza iliyofanyika kwenu, ingelifanyika Tiro na Sidoni, miji hiyo ingekuwa imetubu tangu zamani kwa kuvaa magunia na kujipaka majivu. ²²Lakini nawaambia, itavumilika zaidi kwa Tiro na Sidoni katika siku ya hukumu, kuliko kwenu, ²³Nawe Kapernaumu, je, utainuliwa hadi mbinguni? La hasha, utashushwa pande za chini sana^b. Miujiza iliyofanyika kwako ingefanyika huko Sodoma, mji huo ungalikuwapo hadi leo. ²⁴Lakini nakuambia kwamba, itavumilika zaidi kwa Sodoma katika siku ile ya hukumu kuliko wewe.

Hakuna Amjuaye Baba Ila Mwana

²⁵Wakati huo Yesu alisema, "Ninakuhimidi Baba, Bwana wa mbingu na nchi, kwa kuwa umewaficha mambo haya wenye hekima na wenye elimu, nawe ukawafunulia watoto wachanga. ²⁶Naam, Baba, kwa kuwa hivyo ndivyo ilivyokupendeza.

²⁷"Nimekabidhiwa vitu vyote na Baba yangu: hakuna mtu amjuaye Mwana ila Baba, wala hakuna amjuaye Baba ila Mwana na ye yote ambaye Mwana anapenda kumdhihirisha Baba kwake."

Yesu Awaita Waliolemewa Na Mizigo

²⁸"Njooi kwangu, ninyi nyote mnaotaabika na kulemewa na mizigo, nami nitawapumzisha. ²⁹Jifungeni nira yangu, mjifunze kutoka kwangu, kwa maana mimi ni mpole na mnyenyekevu wa moyo, nanyi mtapata raha nafsi ni mwenu. ³⁰Kwa maana nira yangu ni laini na mzungu wangu ni mwepesi."

^{b23} Pande za chini sana hapa ina maana ya neno la Kiyunani Hades au kwa Kiyahudi Sheol, yaani, Kuzimu.

Bwana Wa Sabato

12 Wakati huo Yesu alipitia kwenye mashamba ya ngano siku ya sabato. Wanafunzi wake walikuwa na njaa, wakaanza kuvunja masuke ya ngano na kuyala. ²Lakini Mafarisayo walipoona jambo hili, wakamwambia, "Tazama! Wanafunzi wako wanafanya jambo lisilo halali siku ya Sabato."

³Yesu akawajibu, "Je, hamjasoma alichofanya Daudi na wenzake walipokuwa na njaa? ⁴Aliingia katika nyumba ya Mungu akala mikate iliyowekwa wakfu, yeye na wenzake, jambo ambalo halikuwa halali kwao kufanya, isipokuwa makuhani peke yao. ⁵Au hamjasoma katika Torati kwamba siku ya Sabato makuhani huvunja sheria ya Sabato Hekaluni lakini hawahesabiwi kuwa na hatia? ⁶Nawaambia wazi kwamba, Yeye aliye mkuu kuliko Hekalu yupo hapa. ⁷Kama mngelikuwa mmejua maana ya maneno haya, 'Ninataka rehema, wala si dhabihu,' msingeliwalaumu watu wasio na hatia, ⁸kwa maana Mwana wa Adamu ndiye Bwana wa Sabato."

Yesu Anamponya Mtu Aliyepooza Mkono

⁹Yesu akaondoka mahali hapo, akaingia katika sinagogi lao, ¹⁰huko alikuwepo mtu aliyepooza mkono. Wakitafuta sababu ya kumshtaki Yesu, wakamwuliza, "Je, ni halali kuponya siku ya Sabato?"

¹¹Yesu akawaambia, "Ni nani miongoni mwenu, mwenye kondoo wake ambaye huyo kondoo akitumbukia shimoni siku ya Sabato hatamtoa? ¹²Mtu ana thamani kubwa kiasi kuliko kondoo. Kwa hiyo ni halali kutenda mema siku ya Sabato."

¹³Ndipo akamwambia yule mtu, "Nyoosha mkono wako." Akaunyoosha, nao ukaponywa ukawa mzima kama ule mwingine. ¹⁴Lakini Mafarisayo wakatoka nje wakafanya shauri baya juu yake jinsi watakavyoweza kumwua Yesu.

Mtumishi Aliyechaguliwa Na Mungu

¹⁵Lakini Yesu alipoyatambua mawazo yao, akaondoka mahali hapo. Watu wengi wakamfuata, naye akawaponya wote, ¹⁶akiwakataza wasiseme yeye ni nani. ¹⁷Hii ilikuwa ili litimie lile neno lililonenwa kwa kinywa cha nabii Isaya, kusema :

¹⁸"Tazama mtumishi wangu niliyemchagua, mpendwa wangu, ninayependezwa naye.

Nitaweka Roho yangu juu yake, naye atatangaza haki kwa mataifa.

¹⁹Hatagombana wala hatapiga kelele, wala hakuna atakayesikia sauti yake njiani.

²⁰Mwanzi uliopondeka hatauvunja, utambi unaofuka moshi hatauzima, mpaka atakapoifanya haki ishinde.

²¹"Katika jina lake mataifa wataweka tumaini lao."

Yesu Na Beelzebuli

²²Kisha wakamletea mtu aliyekuwa amepagawa na pepo, naye ni kipofu na bubu, Yesu akamponya, hata akaweza kusema na kuona. ²³Watu wote wakashangaa na kusema, "Je, yawezekana huyu ndiye Mwana wa Daudi?"

²⁴Lakini Mafarisayo waliposikia jambo hili wakasema, "Mtu huyu anatoa pepo wachafu kwa uwezo wa Beelzebuli^a, mkuu wa pepo wachafu."

²⁵Yesu alijua walichokuwa wakiwaza, akawaambia, "Kila ufalme ukigawanyika dhidi yake wenyewe huangamia. Hali kadhalika kila mji au watu wa nyumba moja iliyogawanyika dhidi yake yenyewe haiwezi kusimama. ²⁶Kama Shetani akimtoa Shetani, atakuwa amegawanyika yeye mwenyewe. Basi ufalme wake utawezaje kusimama? ²⁷Nami kama natoa pepo wachafu kwa nguvu za Beelzebuli^b, watu wenu je, wao hutoa pepo wachafu kwa uwezo wa nani? Hivyo basi, wao ndio watakaowahukumu. ²⁸Lakini kama Mimi ninatoa pepo wachafu kwa Roho wa Mungu, basi Ufalme wa Mungu umekuja juu yenu.

²⁹"Au tena, mtu awezaje kuingia katika nyumba ya mtu mwenye nguvu na kuteka nyara mali zake asipomfunga kwanza yule mwenye nguvu? Akiisha mfunga, ndipo hakika anaweza kuteka nyara mali zake.

³⁰"Mtu asiyekuwa pamoja nami yu kinyume nami na mtu ambaye hakusanyi pamoja nami, hutawanya. ³¹Kwa hiyo nawaambia, kila dhambi na kufuru watu watasamehewa, lakini mtu atakayemkufuru Roho Mtakatifu hatasamehewa. ³²"Mtu ye yote atakayesema neno dhidi ya

^{a24} Beelzebuli au Beelzebubu maana yake: mkuu wa pepo wachafu.

^{b27} Beelzebub au Beelzebubu maana yake mkuu wa pepo wachafu.

Mwana wa Adamu atasamehewa, lakini ye yote anenaye neno dhidi ya Roho Mtakatifu hatasamehewa, iwe katika ulimwengu huu au katika ulimwengu ujao.'

Mti Na Matunda Yake

³³"Ufanye mti kuwa mzuri nayo matunda yake yatakuwa mazuri, au ufanye mti kuwa mbaya na matunda yake yatakuwa mabaya, kwa maana mti hutambulikana kwa matunda yake. ³⁴Enyi uzao wa nyoka! Mnawezaje kunena mambo mema, wakati ninyi ni waovu? Kwa maana kinywa cha mtu huyanena yale yaliyoujaza moyo wake. ³⁵Mtu mwema hutoa yaliyo mema kutoka katika hazina ya mambo mema yaliyohifadhiwa ndani yake, naye mtu mwovu hutoa yaliyo maovu kutoka katika hazina ya mambo maovu yaliyohifadhiwa ndani yake. ³⁶Lakini nawaambia, katika siku ya hukumu watu watatoa hesabu kuhusu kila neno lisilo maana walilonena. ³⁷Kwa maana kwa maneno yako utahesabiwa haki na kwa maneno yako utahukumiwa."

Ishara Ya Yona

³⁸Kisha baadhi ya Mafarisayo na walimu wa sheria wakamwambia, "Mwalimu, tunataka kuona ishara kutoka kwako."

³⁹Lakini Yeye akawajibu, "Kizazi kiovu na cha uzinzi kinaomba ishara! Lakini hakitapewa ishara yo yote isipokuwa ile ishara ya nabii Yona. ⁴⁰Kwa maana kama vile Yona alivyokuwa ndani ya tumbo la nyangumi^c kwa muda wa siku tatu mchana na usiku, vivyo hivyo Mwana wa Adamu atakuwa katika moyo wa nchi siku tatu, mchana na usiku. ⁴¹Siku ya hukumu watu wa Ninawi watasimama pamoja na kizazi hiki na kukihukumu, kwa maana wao walitubu katika kuhubiri kwa Yona na tazama hapa yupo yeye aliye mkuu kuliko Yona. ⁴²Malkia wa Kusini atasimama wakati wa hukumu na kukihukumu kizazi hiki, kwa kuwa yeye alikuja kutoka miisho ya dunia ili kuisikiliza hekima ya Solomoni na hapa yupo aliye mkuu kuliko Solomoni."

Mafundisho Kuhusu Pepo Mchafu

⁴³"Pepo mchafu amtokapo mtu, hutangata katika sehemu zisizo na maji akitafuta mahali pa kupumzika, lakini hapati. ⁴⁴Ndipo husema, 'Nitarudi kwenye ile nyumba yangu nilikotoka,' Naye arudipo huikuta ile nyumba ikiwa tupu, imefagiliwa na kupangwa vizuri.

^{c40} Nyangumi ni samaki mkubwa sana

⁴⁵Kisha huenda na kuwaleta pepo wachafu wengine saba, wabaya zaidi kuliko yeye, nao huingia na kuishi humo. Nayo hali ya mwisho ya mtu yule huwa mbaya zaidi kuliko ile ya kwanza. Ndivyo itakavyokuwa kwa kizazi hiki cha uovu.”

Mama Na Ndugu Zake Yesu

⁴⁶Wakati alipokuwa akali anazungumza na makutano, mama Yake na ndugu Zake walisimama nje wakitaka kuongea naye. ⁴⁷Ndipo mtu mmoja akamwambia, “Tazama mama Yako na ndugu Zako wamesimama nje, wanataka kuongea na Wewe.”

⁴⁸Lakini Yeye akamjibu na kumwambia yule mtu, “Mama yangu ni nani, nao ndugu zangu ni nani?” ⁴⁹Akiwanyoshea mkono wanafunzi Wake, akasema, “Hawa hapa ndio mama Yangu nao ndugu Zangu! ⁵⁰Kwa maana ye yote afanyaye mapenzi ya Baba Yangu wa mbinguni, ndiye ndugu Yangu, dada Yangu na mama yangu.”

Mfano Wa Mpanzi

13 Siku iyo hiyo Yesu akatoka nje ya nyumba akaketi kando ya bahari. ²Umati mkubwa mno wa watu ukakusanyika kumzunguka hata ikabidi aingie katika chombo na kuketi humo, nao watu wote wakawa wamesimama ukingoni mwa bahari. ³Ndipo akawaambia mambo mengi kwa mifano, akisema: “Mpanzi alitoka kwenda kupanda mbegu zake. ⁴Alipokuwa akipanda, baadhi zikaanguka kando ya njia, ndege wakaja na kuzila. ⁵Nyingine zikaanguka sehemu yenye mawe, ambapo hapana udongo mwingi. Zikaota haraka kwa sababu udongo ulikuwa hauna kina. ⁶Lakini jua lilipozidi, mimea hiyo ilinyauka na kukauka kwa sababu mizizi yake haikuwa na kina. ⁷Mbegu nyingine zilianguka katikati ya miiba, miiba hiyo ikakua ikazisonga. ⁸Mbegu nyingine zilianguka kwenye udongo mzuri ambapo zilitoa mazao, nyingine mara mia moja, nyingine mara sitini na nyingine mara thelathini. ⁹Yeye mwenye masikio ya kusikia na asikie.”

Sababu Ya Kufundisha Kwa Mifano

¹⁰Wanafunzi wake wakamwendea wakamwuliza, “Kwa nini unasema na watu kwa mifano?” ¹¹Akawajibu, “Ninyi mmepewa kuzifahamu siri za Ufalme wa Mbinguni, lakini wao sivyo. ¹²Kwa maana yule aliye na kitu atapewa zaidi, naye atakuwa navyo tele, lakini yule asiye na kitu, hata kile alichonacho

atanyang'anywa. ¹³Hii ndiyo sababu nasema nao kwa mifano:

“Ingawa wanatazama, hawaoni, wanasikiliza, lakini hawasikii, wala hawaelewi.

¹⁴Kwao unatimia ule unabii wa Isaya aliposema:

“ ‘Hakika mtasikiliza lakini hamtaelewa, na pia mtatazama lakini hamtaona.

¹⁵Kwa maana mioyo ya watu hawa imekuwa mizito,

hawasikii kwa masikio yao, na wamefumba macho yao.

Wasije wakaona kwa macho yao, wakasikia kwa masikio yao, wakaelewa kwa mioyo yao, wakageuka, nami nikawaponya.’

¹⁶“Lakini heri macho yenu, kwa sababu yanaona na heri masikio yenu kwa sababu yanasikia.

¹⁷Amin, nawaambia, manabii wengi na wenye haki walitamani kuona yale mnayoyaona, nao hawakuyaona na kusikia yale mnayosikia lakini hawakuyasikia.”

Maelezo Ya Mfano Wa Mbegu

¹⁸“Sikilizeni basi maana ya ule mfano wa mpanzi: ¹⁹Mtu ye yote anaposikia neno la Ufalme, naye asilielewe, yule mwovu huja na kunyakua kile kilichopandwa moyoni mwake, hii ndiyo ile mbegu iliyopandwa kando ya njia.

²⁰Ile mbegu iliyopandwa kwenye sehemu yenye mawe ni mtu yule ambaye hulisia neno na mara hulipokea kwa furaha. ²¹Lakini kwa kuwa hana mizizi yenye kina ndani yake, lile neno hukaa kwa muda mfupi. Inapotokea dhiki au mateso kwa ajili ya hilo neno, yeye mara huchukizwa. ²²Ile mbegu iliyopandwa katika miiba ni yule mtu alisikiaye neno, lakini masumbufu ya dunia na vishawishi vya mali hulisonga lile neno na kulifanya lisizae matunda. ²³Lakini ile mbegu iliyopandwa kwenye udongo mzuri ni yule mtu ambaye hulisia neno na kulielewa. Naye hakika hutoa matunda, akizaa mara mia, au mara sitini, au mara thelathini ya mbegu iliyopandwa.”

Mfano Wa Magugu

²⁴Yesu akawaambia mfano mwingine, akasema: “Ufalme wa Mbinguni unaweza kufananishwa na mtu aliyepanda mbegu nzuri katika shamba lake. ²⁵Lakini wakati kila mtu

alipokuwa amelala, adui yake akaja na kupanda magugu katikati ya ngano, akaenda zake. ²⁶Ngano ilipoota na kutoa masuke, magugu nayo yakatokea.

²⁷Watumishi wa yule mwenye shamba wakamjia na kumwambia, 'Bwana, si tulipanda mbegu nzuri shambani mwako? Basi, magugu yametoka wapi?'

²⁸Akawajibu, 'Adui ndiye aliyefanya jambo hili.' Wale watumishi wakamwuliza, 'Je, unataka twende tukayang'oe?'

²⁹Lakini akasema, 'Hapana, msiyang'oe, kwa maana wakati mking'oa magugu mnaweza mkang'oa na ngano pamoja nayo. ³⁰Acheni ngano na magugu vikue vyote pamoja mpaka wakati wa mavuno. Wakati huo nitawaambia wavunaji, wayakusanye magugu kwanza, wayafunge matita matita ili yachomwe moto, kisha wakusanye ngano na kuileta ghalani mwangu.'

Mfano Wa Mbegu ya Haradali

³¹Akawaambia mfano mwingine, akasema, "Ufalme wa Mbinguni ni kama punje ya haradali, ambayo mtu alichukua akaipanda shambani mwake. ³²Ingawa mbegu hiyo ni ndogo kuliko mbegu zote, lakini inapokua ni mmea mkubwa kuliko yote ya bustanini, nao huwa mti mkubwa, hata ndege wa angani huja na kutengeneza viota katika matawi yake."

Mfano Wa Chachu

³³Akawaambia mfano mwingine, "Ufalme wa Mbinguni unafanana na chachu ambayo mwanamke alichukua akaichanganya katika vipimo vitatu vya unga mpaka wote ukaumuka."

Sababu Ya Yesu Kutumia Mifano

³⁴Yesu alinena mambo haya yote kwa makutano kwa mifano. Wala pasipo mfano hakuwaambia lo lote. ³⁵Hii ilikuwa ili kutimiza lile lilionenwa kwa vinywa vya manabii kusema:

"Nitakifungua kinywa changu niseme nao
kwa mifano,
nitahubiri mambo yaliyofichika tangu
kuumbwa kwa misingi ya ulimwengu."

Ufafanuzi Wa Mfano Wa Magugu

³⁶Kisha Yesu akaagana na makutano, akaingia nyumbani. Wanafunzi wake wakamjia wakamwambia, "Tueleze maana ya ule mfano wa magugu shambani."

³⁷Akawaambia, "Aliyepanda mbegu nzuri ni Mwana wa Adamu. ³⁸Shamba ni ulimwengu na mbegu nzuri ni wana wa Ufalme. Magugu ni wana wa yule mwovu. ³⁹Yule adui aliyepanda magugu ni Ibilisi. Mavuno ni mwisho wa dunia, nao wavunaji ni malaika.

⁴⁰"Kama vile magugu yang'olewavyo na kuchomwa motoni, ndivyo itakavyokuwa wakati wa mwisho wa dunia. ⁴¹Mwana wa Adamu atawatuma malaika zake, nao watakusanya kutoka katika Ufalme wake kila kitu kinachosababisha dhambi na watenda maovu wote. ⁴²Nao watawatupa katika tanuru la moto ambako kutakuwa na kilio na kusaga meno. ⁴³Ndipo wenye haki watang'aa kama jua katika Ufalme wa Baba yao. Yeye aliye na masikio, na asikie.

Mfano Wa Hazina Iliyofichwa na Lulu

⁴⁴"Ufalme wa Mbinguni unafanana na hazina iliyofichwa shambani, ambayo mtu mmoja alipoiona akaificha tena. Kisha katika furaha yake, akaenda akauza vyote alivyokuwa navyo, akalininua lile shamba."

⁴⁵"Tena, Ufalme wa Mbinguni unafanana na mfanyi biashara aliyekuwa akitafuta lulu safi. ⁴⁶Alipoipata lulu moja ya thamani kubwa, alikwenda akauza vyote alivyokuwa navyo akainunua.

Mfano Wa Wavu

⁴⁷"Tena, Ufalme wa Mbinguni ni kama wavu wa kuvulia samaki uliotupwa baharini ukavua samaki wa kila aina. ⁴⁸Ulipojaa, wavuvi wakavuta pwani, wakaketi na kukusanya samaki wazuri kuwaweka kwenye vyombo safi, lakini wale samaki wabaya wakawatupa. ⁴⁹Hivi ndivyo itakavyokuwa wakati wa mwisho wa dunia. Malaika watakuja na kuwatenganisha watu waovu na watu wenye haki. ⁵⁰Nao watawatupa hao waovu katika tanuru la moto ambako kutakuwa na kilio na kusaga meno.

⁵¹Yesu akauliza, "Je, mmeyaelewa haya yote?"

Wakamjibu, "Ndiyo."

⁵²Akawaambia, "Basi kila mwalimu wa sheria aliyefundishwa elimu ya Ufalme wa Mbinguni ni kama mwenye nyumba anayetoa kutoka katika ghala yake mali mpya na mali ya zamani."

Yesu Akataliwa Nazareti

⁵³Yesu alipomaliza kutoa mifano hii,

akaondoka. ⁵⁴Alipofika mjini kwao, akawafundisha watu katika sinagogi lao. Nao wakastaajabu, wakauliza, "Mtu huyu amepata wapi hekima hii na uwezo huu wa kufanya miujiza?" ⁵⁵"Huyu si yule mwana wa seremala? Mama yake si yeye aitwaye Maria, nao ndugu zake ni Yakobo, Yosefu, Simoni na Yuda?" ⁵⁶Nao dada zake wote hawako hapa pamoja nasi? Mtu huyu amepata wapi basi mambo haya yote?" ⁵⁷Wakachukizwa naye.

Lakini Yesu akawaambia, "Nabii hakosi heshima isipokuwa katika nchi yake na nyumbani kwake."

⁵⁸Naye hakufanya miujiza mingi huko kwa sababu ya kutokuamini kwao.

Yohana Mbatizaji Akatwa Kichwa

14 Wakati huo, mfalme Herode aliyekuwa mtawala alisikia habari kuhusu sifa za Yesu, ²akawaambia watumishi wake, "Huyu ni Yohana Mbatizaji, amefufuka kutoka kwa wafu! Hiyo ndiyo sababu nguvu za kutenda miujiza zinafanya kazi ndani yake."

³Herode alikuwa amemkamata Yohana akamfunga na kumweka gerezani kwa sababu ya Herodia, mke wa Filipo, ndugu yake, ⁴kwa kuwa Yohana alikuwa amemwambia Herode kwamba, "Si halali kwako kuwa na huyo mwanamke." ⁵Herode alitaka sana kumwua Yohana, lakini akiogopa watu kwa maana walimtambua kuwa ni nabii.

⁶Katika siku ya kuadhimisha sikukuu ya kuzaliwa kwa Herode, binti wa Herodia alicheza mbele ya watu waliohudhuria akamfurahisha sana Herode ⁷kiasi kwamba aliahidi kwa kiapo kumpa huyo binti lo lote atakaloomba. ⁸Yeye akiwa amefundishwa na mama yake, huyo binti akasema, "Nipatie kichwa cha Yohana Mbatizaji kwenye sinia." ⁹Mfalme akasikitika, lakini kwa ajili ya kile kiapo alichopa mbele ya wageni, akaamuru kwamba apatiwe ombi lake. ¹⁰Hivyo akaagiza Yohana Mbatizaji akatwe kichwa mle gerezani. ¹¹Kichwa chake kikaletwa kwenye sinia, akapewa yule binti, naye akampelekea mama yake. ¹²Wanafunzi wa Yohana wakaja na kuuchukua mwili wake kwenda kuuzika. Kisha wakaenda wakamwambia Yesu.

Yesu Alisha Watu Eifu Tano

¹³Yesu aliposikia haya yaliyokuwa yametukia, aliondoka kwa chombo akaenda mahali pasipo na watu ili awe peke yake. Lakini watu walipopata habari, wakamfuata kwa miguu

kupitia nchi kavu, kutoka mijini. ¹⁴Yesu alipofika kando ya bahari aliona makutano makubwa ya watu, akawahurumia na akawaonya wagonjwa wao.

¹⁵Ilipofika jioni, wanafunzi wake wakamjia wakamwambia, "Mahali hapa ni nyikani, na muda sasa umekwisha, waage makutano ili waende zao vijijini wakajinunulie chakula."

¹⁶Yesu akawaambia, "Hakuna sababu ya wao kuondoka. Ninyi wapeni chakula."

¹⁷Wakamjibu, "Tuna mikate mitano na samaki wawili tu."

¹⁸Akawaambia, "Nileteeni hivyo vitu hapa." ¹⁹Akaagiza makutano wakae chini kwenye nyasi. Akaichukua ile mikate mitano na wale samaki wawili, akainua macho yake akatazama mbinguni, akavibariki na kuimega ile mikate, kisha akawapa wanafunzi wake hiyo mikate na hao samaki, wanafunzi wakawagawia makutano. ²⁰Wote wakala, wakatoshaka, nao wanafunzi wake wakakusanya vipande vilivyosalia, wakajaza vikapu kumi na viwili. ²¹Idadi ya wale watu waliokula walikuwa wanaume 5,000, bila kuhesabu wanawake na watoto.

Yesu Atembea Juu Ya Maji

²²Mara Yesu akawaambia wanafunzi wake waingie kwenye chombo watangulie kwenda ng'ambo ya pili ya bahari, wakati Yeye anawaaga wale makutano. ²³Baada ya kuwaaga, akaenda zake mlimani peke yake kuomba. Jioni ilipofika, Yesu alikuwa huko peke Yake. ²⁴Wakati huo kile chombo kilikuwa kimeshafika mbali kutoka nchi kavu kikisukwasukwa na mawimbi kwa sababu upepo ulikuwa wa mbisho.

²⁵Wakati wa zamu ya nne ya usiku^a, Yesu akawaenda wanafunzi wake akiwa anatembea juu ya maji. ²⁶Wanafunzi wake walipomwona akitembea juu ya maji, waliingiwa na hofu kuu, wakasema, "Ni mzimu." Wakapiga yowe kwa kuogopa.

²⁷Lakini mara Yesu akasema nao, akawaambia, "Jipeni moyo! Ni Mimi, msiogope."

²⁸Petro akamjibu, "Bwana, ikiwa ni Wewe, niambie nje kwako nikitembea juu ya maji."

²⁹Yesu akamwambia, "Njoo."

Basi Petro akatoka kwenye chombo, akatembea juu ya maji kumwelekea Yesu.

³⁰Lakini alipoona upepo mkali aliingiwa na hofu, naye akaanza kuzama, huku akipiga kelele, "Bwana, niokoe!"

^{a25} "Zamu ya nne ya usiku" ni kati ya saa 9 na saa 12 alfajiri

³¹Mara Yesu akanyosha mkono Wake na kumshika, akamwambia, "Wewe mwenye imani haba, kwa nini uliona shaka?"

³²Nao walipoingia ndani ya chombo, upepo ukakoma. ³³Ndipo wote waliokuwamo ndani ya kile chombo wakamwabudu Yesu wakisema, "Hakika, Wewe ndiwe Mwana wa Mungu."

Yesu Awaponya Wagonjwa Genesareti

³⁴Walipokwisha kuvuka, wakafika nchi ya Genesareti. ³⁵Watu wa eneo lile walipomtambua Yesu, walipeleka habari sehemu zote za jirani. Watu wakawaletea wagonjwa wao wote ³⁶wakamsihi awaruhusu wagonjwa waguse tu pindo la vazi Lake, nao wote waliomgusa, wakaponywa.

Mapokeo Ya Wazee

15 Ndipo baadhi ya Mafarisayo na walimu wa sheria wakamjia Yesu kutoka Yerusalemu na kumwuliza, ²"Mbona wanafunzi wako wanakiuka mapokeo ya wazee waliopita? Kwa maana wao hawanawi mikono yao kabla ya kula!"

³Yesu akawajibu, "Mbona ninyi mnavunja amri ya Mungu kwa ajili ya mapokeo yenu? ⁴Kwa maana Mungu alisema, 'Waheshimu baba yako na mama yako' na 'Ye yote amtukanaye baba yake au mama yake, na auawe.' ⁵Lakini ninyi mwafundisha kwamba mtu akimwambia baba yake au mama yake, 'Kile ambacho ningeweza kukusaidia kimewekwa wakfu kwa Mungu,' basi hana tena sababu ya kumsaidia baba yake. ⁶Basi kwa ajili ya mafundisho yenu mnavunja amri ya Mungu. ⁷Ninyi wanafiki! Isaya alikuwa sawa alipotabiri juu yenu kwamba:

⁸"Watu hawa huniheshimu kwa midomo yao, lakini mioyo yao iko mbali nami.

⁹Kuniabudu kwao ni bure, nayo mafundisho yao ni maagizo ya wanadamu tu.' "

Vitu Vitiavyo Unajisi

¹⁰Yesu akaita ule umati wa watu akawaambia, "Sikilizeni na mwelewe: ¹¹kinachomfanya mtu kuwa najisi mbele za Mungu si kile kiingiacho kinywani mwake, bali ni kile kitokacho kinywani mwake."

¹²Kisha wanafunzi wake wakamjia na kumwuliza, Je, unajua kwamba Mafarisayo walichukizwa sana waliposikia yale uliyosema?"

¹³Akawajibu, "Kila pando ambalo Baba

yangu wa mbinguni hakulipanda, litang'olewa. ¹⁴Waacheni, wao ni viongozi vipofu, wanaoongoza vipofu. Kama kipofu akimwongoza kipofu mwenzake, wote wawili watatumbukia shimoni."

¹⁵Petro akasema, "Tuelezee maana ya huu mfano."

¹⁶Yesu akawauliza, "Je, bado ninyi hamfahamu? Je, hamfahamu ¹⁷kwamba cho chote kiingiacho kinywani huenda tumboni na hatimaye hutolewa nje na kuwa uchafu? ¹⁸Lakini kitokacho kinywani hutoka moyoni, na hiki ndicho kimtiacho mtu unajisi. ¹⁹Kwa maana ndani ya moyo hutoka mawazo mabaya, uuaji, uzinzi, uasherati, wizi, ushahidi wa uongo na masingizio. ²⁰Haya ndiyo yamtiayo mtu unajisi, lakini kula bila kunawa mikono hakumtii mtu unajisi."

Imani ya Mwanamke Mkananayo

²¹Yesu aliondoka mahali pale akaenda sehemu za Tiro na Sidoni. ²²Mwanamke mmoja Mkananayo aliyeishi jirani na sehemu hizo akaja kwake, akilia, akasema, "Nihurumie, Ee Bwana, Mwana wa Daudi, binti yangu amepagawa na pepo na anateseka sana."

²³Lakini Yesu hakumjibu neno. Hivyo wanafunzi wake wakamwendea na kumsihi sana, wakisema, "Mwambie aende zake, kwa maana anaendelea kutupigia kelele."

²⁴Yesu akajibu, "Nimetumwa tu kwa ajili ya kondoo wa Israeli walipopotea."

²⁵Lakini yule mwanamke akaja, akapiga magoti mbele ya Yesu, akasema, "Bwana, nisaidie!"

²⁶Yesu akajibu, "Si haki kuchukua chakula cha watoto na kuwatupia mbwa."

²⁷Yule mwanamke akajibu, "Ndiyo, Bwana, lakini hata mbwa hula makombo yanayoanguka kutoka kwenye meza za bwana zao."

²⁸Ndipo Yesu akamwambia, "Mwanamke, imani yako ni kubwa! Iwe kwako kama unavyotaka." Naye binti yake akapona tangu saa ile ile.

Yesu Aponya Watu Wengi

²⁹Yesu akaondoka na kwenda kando ya bahari ya Galilaya. Kisha akapanda mlimani, akaketi huko. ³⁰Umati mkubwa wa watu wakamjia, wakiwaleta vilema, vipofu, viwete, bubu na wengine wengi, wakawaweka miguuni pake, naye akawaponya. ³¹Hao watu wakashangaa walipoona bubu wakisema,

vilema wakipona, viwete wakitembea na vipofu wakiona, wakamtukuza Mungu wa Israeli.

Yesu Alisha Watu Eifu Nne

³²Kisha Yesu akawaita wanafunzi wake akawaambia, "Ninahurumia huu umati wa watu, kwa sababu sasa wamekuwa pamoja nami kwa muda wa siku tatu na hawana cho chote cha chakula, nami sipendi kuwaaga wakiwa na njaa wasije wakazimia njiani."

³³Wanafunzi wake wakasema, "Tutapata wapi mikate ya kutosha kuwalisha umati huu wa watu mkubwa namna hii, nasi tuko nyikani?"

³⁴Yesu akawauliza, "Mnayo mikate mingapi?"

Wakamjibu, "Tunayo mikate saba na visamaki vichache."

³⁵Yesu akawaambia ule umati wa watu waketi chini. ³⁶Kisha akachukua ile mikate saba na wale samaki, naye akiisha kumshukuru Mungu, akavimega na kuwapa wanafunzi wake, nao wakawapa ule umati wa watu. ³⁷Wote wakala na kushiba. Baadaye wanafunzi wakakusanya vipande vilivyosalia, wakajaza vikapu saba. ³⁸Idadi ya watu walikuwa wanaume 4,000, bila kuhesabu wanawake na watoto. ³⁹Baada ya kuaga ule umati wa watu, Yesu aliingia chomboni akaenda sehemu za Magadani^a.

Mafarisayo Wadai Ishara

16 Mafarisayo na Masadukayo wakamjia Yesu na kumjaribu kwa kumwomba awaonyeshe ishara kutoka mbinguni.

²Akawajibu akawaambia, "Ifikapo jioni, mnasema, 'Hali ya hewa itakuwa nzuri, kwa kuwa anga ni nyekundu,' ³nanyi wakati wa asubuhi mnasema, 'Leo kutakuwa na dhoruba, kwa sababu anga ni nyekundu na mawingu yametanda.' Mnajua jinsi ya kupambanua kule kuonekana kwa anga, lakini hamwezi kupambanua dalili za nyakati. ⁴Kizazi cha waovu na cha zinaa hutafuta ishara ya majira, lakini hakitapewa ishara yo yote isipokuwa ishara ya Yona." Yesu akawaacha, akaenda zake.

Chachu Ya Mafarisayo Na Masadukayo

⁵Wanafunzi wake walipofika ng'ambo ya pili ya bahari, walikuwa wamesahau kuchukua

^{a39} Magadani hapa inamaanisha Magdala.

mikate. ⁶Yesu akawaambia, "Jihadharini, jilindeni na chachu ya Mafarisayo na ya Masadukayo."

⁷Wakajadiliana wao kwa wao, wakisema, "Ni kwa sababu hatukuleta mikate."

⁸Yesu, akitambua mazungumzo yao, akasema, "Enyi wa imani haba! Mbona mnajadiliana miongoni mwenu kuhusu kutokuwa na mikate? ⁹Je, bado tu hamwelewi? Je, hamkumbuki ile mikate mitano iliyolisha watu 5,000 na ni idadi ya vikapu vingapi vya mabaki mlivyokusanya? ¹⁰Au ile mikate saba iliyolisha watu 4,000 na ni idadi ya vikapu vingapi vya mabaki mlivyokusanya? ¹¹Inakuwaje mnashindwa kuelewa kwamba nilikuwa sisemi nanyi habari za mikate? Jilindeni na chachu ya Mafarisayo na Masadukayo." ¹²Ndipo wakaelewa kwamba alikuwa hasemi juu ya chachu ya kutengeneza mikate, bali juu ya mafundisho ya Mafarisayo na Masadukayo.

Petro Amkiri Yesu Kuwa Ni Mwana Wa Mungu

¹³Basi Yesu alipofika katika eneo la Kaisaria Filipi, akawauliza wanafunzi wake, "Watu husema Mwana wa Adamu ni nani?"

¹⁴Wakamjibu, "Baadhi ya watu husema ni Yohana Mbatizaji, wengine husema ni Eliya na bado wengine husema, ni Yereimia au mmojawapo wa manabii."

¹⁵Akawauliza, "Je, ninyi, mnasema mimi ni nani?"

¹⁶Simoni Petro akamjibu, "Wewe ndiwe Kristo^a, Mwana wa Mungu aliye hai."

¹⁷Naye Yesu akamwambia, "Heri wewe, Simoni mwana wa Yona, kwa maana hili halikufunuliwa kwako na mwanadamu, bali na Baba yangu aliye mbinguni. ¹⁸"Nami nakuambia, wewe ndiwe Petro na juu ya mwamba huu nitalijenga kanisa langu, hata malango ya kuzimu hayataweza kulishinda. ¹⁹Nitakupa funguo za Ufalme wa Mbinguni na lo lote utakalolifunga duniani litakuwa limefungwa Mbinguni, lo lote utakalofungua duniani litakuwa limefunguliwa mbinguni." ²⁰Kisha akawakataza wanafunzi wake wasimwambie mtu ye yote kwamba Yeye ndiye Kristo.

Yesu Anatabiri Juu Ya Kifo Chake

^{a16} Kristo maana yake Masiya, yaani, Mpakwa (Aliyetiwa)Mafuta."

²¹Tangu wakati huo Yesu alianza kuwaeleza wanafunzi wake kwamba hana budi kwenda Yerusalemu na kupata mateso mengi kwa mikono ya wazee, wakuu wa makuhani na walimu wa sheria na kwamba itampasa auawe na siku ya tatu atafufulika.

²²Petro akamchukua kando akaanza kumkemea, akisema, "Mungu apishie hayo mbali! Jambo hili kamwe halitakupata!!"

²³Lakini Yesu akageuka na kumwambia Petro, "Rudi nyuma yangu, Shetani! Wewe ni kikwazo kwangu. Moyo wako hauwazi yaliyo ya Mungu, bali ya wanadamu."

²⁴Ndipo Yesu akawaambia wanafunzi wake, "Mtu ye yote akitaka kunifuata, ni lazima ajikane mwenyewe na auchukue msalaba wake, anifuata. ²⁵Kwa maana ye yote anayetaka kuyaokoa maisha yake atayapoteza, lakini ye yote atakayeyapoteza maisha yake kwa ajili yangu atayapata. ²⁶Kwa maana itamfaidia nini mtu kuupata ulimwengu wote, lakini akayapoteza maisha yake? Au mtu atatoa nini badala ya maisha yake? ²⁷Kwa maana Mwana wa Adamu atakuja katika utukufu wa Baba yake pamoja na malaika zake, naye ndipo atakapomlipa kila mtu kwa kadiri ya matendo yake. ²⁸Nawaambia kweli, baadhi yenu hapa hawataonja mauti kabla ya kumwona Mwana wa Adamu akija katika Ufalme wake."

Yesu Abadilika Sura Mlimani

17 Siku sita baada ya jambo hili, Yesu akawachukua Petro, Yakobo na Yohana ndugu yake Yakobo, na kuwaleta mpaka juu ya mlima mrefu mahali pasipo na watu. ²Wakiwa huko, Yesu alibadilika sura mbele yao. Uso wake ukang'aa kama jua na nguo zake zikawa na weupe wa kuumiza macho. ³Ghafula wakawatokea mbele yao Mose na Eliya, wakizungumza na Yesu.

⁴Ndipo Petro akamwambia Yesu, "Bwana, ni vema sisi tukae hapa. Ukitaka, nitafanya vibanda vitatu: kimoja chako, kingine cha Mose na kingine cha Eliya."

⁵Petro alipokuwa angali ananena, ghafula, wingu linalong'aa likawafunika na sauti ikatoka kwenye hilo wingu ikisema, "Huyu ni mwanangu mpendwa, ninayependezwa naye sana, msikilizeni Yeye."

⁶Wale wanafunzi, waliposikia haya, wakaanguka chini kifudifudi, wakajawa na hofu. ⁷Lakini Yesu akaja na kuwagusa, akawaambia, "Inukeni na wala msiojope." ⁸Walipoinua

macho yao, hawakumwona mtu mwingine ye yote isipokuwa Yesu.

⁹Walipokuwa wakishuka kutoka mlimani, Yesu akawaagiza, "Msimwambie mtu ye yote maono haya mpaka Mwana wa Adamu atakapofufuka kutoka kwa wafu."

¹⁰Wale wanafunzi wakamwuliza, "Kwa nini basi walimu wa sheria wanasema kwamba lazima Eliya aje kwanza?"

¹¹Yesu akawajibu, "Ni kweli, Eliya lazima aje kwanza naye atatengeneza mambo yote.

¹²Lakini nawaambia, Eliya amekwisha kuja, nao hawakumtambua, bali walimtendea kila kitu walichotaka. Vivyo hivyo Mwana wa Adamu pia atateswa mikononi mwao." ¹³Ndipo wale wanafunzi wakaelewa kuwa alikuwa anazungumza nao habari za Yohana Mbatizaji.

Yesu Amponya Kijana Mwenye Pepo

¹⁴Walipofika penye umati wa watu, mtu mmoja akamjia Yesu na kupiga magoti mbele yake, akasema, ¹⁵"Bwana, mhurumie mwanangu. Yeye ana kifafa na anateseka sana. Mara kwa mara huanguka kwenye moto au kwenye maji. ¹⁶Nilimleta kwa wanafunzi wako lakini hawakuweza kumponya."

¹⁷Yesu akajibu, "Enyi kizazi kisichoamini na kilichopotoka, nitakaa nanyi hata lini, nami nitawavumilia hadi lini? Mleteni kijana hapa kwangu." ¹⁸Yesu akamkemea yule pepo mchafu, akamtoka yule kijana, naye akapona saa ile ile

¹⁹Kisha wanafunzi wakamwendea Yesu wakati ambapo hakuna watu, wakamwuliza, "Kwa nini sisi hatukuweza kumtoa?"

²⁰Akawajibu, "Kwa sababu ya imani yenu ndogo. Ninawaambia kweli, mkiwa na imani kama punje ndogo ya haradali, mtauambia mlima huu, 'Ondoka hapa uende pale' nao utaondoka. Wala hakutakuwa na jambo lisilowezekana kwenu." ²¹"Lakini hali kama hii haitoki ila kwa kuomba na kufunga."

²²Siku moja walipokuwa pamoja huko Galilaya, Yesu akawaambia, "Mwana wa Adamu anakwenda kutiwa mikononi mwa watu. ²³Nao watamwua na siku ya tatu atafufuka." Wanafunzi wakahuzunika sana.

Yesu Na Petro Watoa Kodi Ya Hekalu

²⁴Baada ya Yesu na wanafunzi wake kufika Kapernaumu, wakusanyaji wa kodi ya Hekalu

wakamjia Petro na kumwuliza, "Je, Mwalimu wenu halipi kodi ya Hekalu^a?"

²⁵Petro akajibu, "Ndiyo, Yeye hulipa." Petro aliporudi nyumbani, Yesu akawa wa kwanza kulizungumzia, akamwuliza, "Unaonaje Simoni?" Wafalme wa dunia hupokea ushuru na kodi kutoka kwa nani? Je, ni kutoka kwa watoto wao au kutoka kwa watu wengine?"

²⁶Petro akamjibu, "Kutoka kwa watu wengine." Yesu akamwambia, "Kwa hiyo watoto wao wamesamehewa. ²⁷Lakini ili tusije tukawaudhi, nenda baharini ukatupe ndoana. Mchukue samaki wa kwanza utakayemvua, fungua kinywa chake nawe utakuta humo fedha, ichukue ukalipe kodi yako na yangu."

Aliye Mkuu Katika Ufalme Wa Mbinguni

18 Wakati huo, wanafunzi wakamjia Yesu na kumwuliza "Je, nani aliye mkuu kuliko wote katika Ufalme wa Mbinguni?"

²Yesu akamwita mtoto mdogo na kumsimamisha katikati yao. ³Naye akasema: "Amin, nawaambia, msipoongoka na kuwa kama watoto wadogo, kamwe hamtaingia katika Ufalme wa Mbinguni. ⁴Kwa hiyo mtu yeyote ajinyenyekezaye kama huyu mtoto, ndiye aliye mkuu kuliko wote katika Ufalme wa Mbinguni.

⁵Ye yote amkaribishaye mtoto mdogo kama huyu kwa jina langu, anikaribisha mimi.

Kujaribiwa Ili Kutenda Dhambi

⁶Lakini kama mtu ye yote anamsababisha mmojawapo wa hawa wadogo wanaoniamini atende dhambi, ingekuwa bora kwake afungiwe jiwe kubwa la kusagia shingoni mwake na kutoswa katika kilindi cha bahari.

⁷Ole wa ulimwengu kwa sababu ya yale mambo yanayosababisha watu kutenda dhambi! Mambo hayo lazima yawepo, lakini ole wake mtu yule ambaye huyasababisha. ⁸Ikiwa mkono wako au mguu wako unakusababisha utende dhambi, ukate na uutupe mbali. Ni afadhali kwako kuingia katika uzima ukiwa huna mkono mmoja au mguu mmoja, kuliko kuwa na mikono miwili au miguu miwili na kutupwa katika moto wa milele. ⁹Nalo jicho lako kama linakusababisha utende dhambi ling'oe, ulitupe mbali. Ni afadhali kwako kuingia katika uzima ukiwa na jicho moja, kuliko kuwa na macho mawili lakini ukatupwa katika moto wa jehanam.

^a²⁴ Kodi ya hekalu hapa ilikuwa "didrachmas," yaani drakamu mbili ambazo ni sawa na nusu shekeli.

Mfano Wa Kondoo Aliyepotea

¹⁰"Angalia ili usimdharau mmojawapo wa hawa wadogo, kwa maana nawaambia, malaika wao mbinguni daima wanauona uso wa Baba yangu aliye mbinguni." ¹¹Kwa maana Mwana wa Adamu alikuja kuokoa kile kilichopotea.

¹²"Mwaonaje? Ikiwa mtu anao kondoo mia moja na mmoja wao akapotea, hatawaacha wale tisini na tisa vilimani na kwenda kumtafuta huyo mmoja aliyepotea? ¹³Naye akisha mpata, amin, nawaambia, hufurahi zaidi kwa ajili ya huyo kondoo mmoja kuliko wale tisini na tisa ambao hawakupotea. ¹⁴Vivyo hivyo, Baba yenu wa mbinguni hapendi hata mmojawapo wa hawa wadogo apotee."

Ndugu Yako Akikukosea

¹⁵"Kama ndugu yako akikukosea, nenda ukamwonyeshe kosa lake, kati yenu ninyi wawili peke yenu. Kama akikusikiliza, utakuwa umempata tena ndugu yako. ¹⁶Lakini kama hatakusikiliza, nenda na mtu mwingine mmoja au wawili ili kila neno lithibitishwe na ushahidi wa mashahidi wawili au watatu. ¹⁷Kama akikataa kuwasikiliza hao, liambie kanisa, naye kama akikataa hata kulisikiliza kanisa, basi mtendeeni mtu huyo kama vile ambavyo mngemtendea asiyeamini.

¹⁸"Amin, nawaambieni, lo lote mtakalolifunga duniani litakuwa limefungwa mbinguni na lo lote mtakalolifungua duniani litakuwa limefunguliwa mbinguni.

¹⁹"Tena nawaambia, ikiwa wawili wenu watakubaliana duniani kuhusu jambo lo lote watakaloomba, watafanyiwa na Baba yangu aliye mbinguni. ²⁰Kwa kuwa wanapokusanyika pamoja watu wawili au watatu kwa jina langu, mimi niko papo hapo pamoja nao."

Kusamehe

²¹Ndipo Petro akamjia Yesu na kumwuliza, "Bwana, ndugu yangu anikosee mara ngapi nami nimsamehe? Je, hata mara saba?"

²²Yesu akamjibu, "Sikuambii hata mara saba, bali hata saba mara sabini."

Mfano Wa Mtumishi Asiyesamehe

²³"Kwa hiyo Ufalme wa Mbinguni unaweza kufananishwa na mfalme aliyetaka kufanya hesabu zake za fedha na watumishi wake. ²⁴Alipoanza kufanya hesabu zake, mtu mmoja

aliyekuwa anadaiwa talanta 10,000^a, aliletwa kwake. ²⁵Kwa kuwa alikuwa hawezi kulipa deni hilo, bwana wake akaamuru kwamba auzwe, yeye, mkewe, watoto wake na vyote alivyokuwa navyo, ili lile deni lipate kulipwa.

²⁶“Yule mtumishi akampigia magoti, akamsihi yule bwana akisema, ‘Naomba univumilie, nami nitakulipa deni lako lote.’”

²⁷Yule bwana wa huyo mtumishi akamwonea huruma, akafuta deni lake lote, akamwacha aende zake.

²⁸“Lakini yule mtumishi alipokuwa anatoka nje, akakutana na mtumishi mwenzake aliyekuwa amemkopesha dinari mia moja^b. Akamkamata, akamkaba koo akimwambia, ‘Nilipe kile ninachokudail!’”

²⁹“Yule mtumishi mwenzake akapiga magoti akamsihi akisema, ‘Naomba univumilie, nami nitakulipa deni lako lote.’”

³⁰“Lakini akakataa. Badala yake, alienda akamtupa gereza hata atakapolipa hilo deni.

³¹“Watumishi wenzake walipoona haya yaliyotukia wakaudhika sana, nao wakaenda na kumwambia bwana wao kila kitu kilichokuwa kimetukia.

³²“Yule bwana akamwita yule mtumishi akamwambia, ‘Wewe mtumishi mwovu! Mimi nilikusamehe deni lako lote uliponisihi. ³³Je, haikukupasa kumhurumia mtumishi mwenzako kama mimi nilivyokuhurumia wewe?’ ³⁴Kwa hasira yule bwana wake akamtia yule mtumishi mikononi mwa askari wa gereza ili ateswe mpaka atakapolipa yote aliyokuwa anadaiwa.

³⁵“Hivi ndivyo Baba yangu wa mbinguni atakavyomfanyia kila mmoja wenu ikiwa hatamsamehe kutoka moyoni kila mmoja ndugu yake aliyemkosea.”

Yesu Afundisha Kuhusu Talaka

19 Yesu alipomaliza kusema maneno haya, aliondoka Galilaya, akaenda sehemu za Uyahudi, ng'ambo ya Mto Yordani. ²Umati mkubwa wa watu ukamfuata, naye akawaponya huko.

³Baadhi ya Mafarisayo wakamjia ili kumjaribu wakamwuliza, “Ni halali mtu kumwacha mke wake kwa sababu yo yote?”

^{a24} Talanta moja ilikuwa sawa na mshahara wa kibarua wa miaka kumi na mitano.

^{b28} Dinari moja ilikuwa kama mshahara wa kibarua wa siku moja.

⁴Akawajibu, “Je, hamkusoma kwamba hapo mwanzo Mwumba aliwamba mtu mume na mtu mke. ⁵Naye akasema, ‘Kwa sababu hii mtu atamwacha baba yake na mama yake naye ataambatana na mkewe na hao wawili watakuwa mwili mmoja?’ ⁶Hivyo si wawili tena, bali ni mwili mmoja. Kwa hiyo kile alichokiunganisha Mungu, mwanadamu asikitenganishe.”

⁷Wakamwuliza, “Kwa nini basi Mose aliagiza mtu kumpa mkewe hati ya talaka na kumwacha?”

⁸Yesu akawajibu, “Mose aliwaruhusu kuwaacha wake zenu kwa sababu ya ugumu wa mioyo yenu. Lakini tangu mwanzo haikuwa hivyo. ⁹Mimi nawaambia, ye yote amwachaye mkewe isipokuwa kwa sababu ya uasherati naye akaoa mke mwingine, anazini.” Naye amwoaye yule mwanamke aliyeachwa pia anazini.”

¹⁰Wanafunzi wake wakamwambia, “Kama hali ndiyo hii kati ya mume na mke, ni afadhali mtu asioe!”

¹¹Yesu akawaambia, “Si watu wote wanaoweza kupokea neno hili, isipokuwa wale tu waliojaliwa na Mungu ¹²Kwa maana wengine ni matoashi kwa sababu wamezaliwa hivyo, wengine wamefanywa matoashi na wanadamu na wengine wamejifanya matoashi kwa ajili ya Ufalme wa Mbinguni. Yeye awezaye kulipokea neno hili na alipokee.”

Yesu Awabariki Watoto Wadogo

¹³Kisha watoto wadogo wakaletwa kwa Yesu ili aweke mikono yake juu yao na awaombe. Lakini wanafunzi wake wakawakemea wale waliowaleta.

¹⁴Yesu akasema, “Waacheni watoto wadogo waje kwangu, wala msiwazuie, kwa maana Ufalme wa Mbinguni ni wa wale walio kama hawa. ¹⁵Naye akaweka mikono yake juu yao, akaondoka huko.

Kijana Tajiri

¹⁶Mtu mmoja akamjia Yesu na kumwuliza,, “Mwalimu mwema, nifanye jambo gani jema ili nipate uzima wa milele?”

¹⁷Yesu akamjibu, “Mbona unaniita mimi mwema? Hakuna aliye mwema ila Mmoja tu, ndiye Mungu: Lakini ukitaka kuingia uzimani, zitii amri.”

¹⁸Yule mtu akamwuliza, "Amri zipi?"

Yesu akamjibu, "Usiue, usizini, usiibe, usishuhudie uongo, 19waheshimu baba yako na mama yako na umpende jirani yako kama nafsi yako."

²⁰Yule kijana akasema, "Hizi zote nimezishika. Je, bado nimepungukiwa na nini?"

²¹Yesu akamwambia, "Kama ukitaka kuwa mkamilifu, nenda, kauze vitu vyote ulivyo navyo na hizo fedha uwape maskini, nawe utakuwa na hazina mbinguni. Kisha njoo, unifuata."

²²Yule kijana aliposikia hayo, akaenda zake kwa huzuni, kwa sababu alikuwa na mali nyingi.

Hatari Za Utajiri

²³Ndipo Yesu akawaambia wanafunzi wake, "Amin, amin nawaambia, itakuwa vigumu kwa mtu tajiri kuingia katika Ufalme wa Mbinguni.

²⁴Tena nawaambia, ni rahisi zaidi kwa ngamia kupita kwenye tundu la sindano kuliko mtu tajiri kuingia katika Ufalme wa Mungu."

²⁵Wanafunzi wake waliposikia haya, walishangaa sana na kuuliza, "Ni nani basi awezaye kuokoka?"

²⁶Lakini Yesu akawatazama, akawaambia, "Kwa mwanadamu jambo hili haliwezekani, lakini kwa Mungu mambo yote yanawezekana."

²⁷Ndipo Petro akamjibu, "Tazama, sisi tumeacha kila kitu na kukufuata, tutapata nini basi?"

²⁸Yesu akawaambia, "Amin, amin nawaambia, wakati wa kufanywa upya vitu vyote, wakati mwana wa Adamu atakapoketi kwenye kiti chake cha utukufu cha enzi, ninyi mliomfuata pia mtaketi katika viti vya enzi kumi na viwili, mkiyahukumu makabila kumi na mawili ya Israeli. ²⁹Kila mmoja aliyeacha nyumba au ndugu zake wa kiume au wa kike au baba au mama au watoto au mashamba kwa ajili Yangu, atapokea mara mia zaidi ya hayo na ataurithi uzima wa milele. ³⁰Lakini wengi walio wa kwanza watakuwa wa mwisho nao walio wa mwisho watakuwa wa kwanza."

Mfano Wa Wafanyakazi Katika Shamba La Mizabibu

20 "Kwa maana Ufalme wa Mbinguni unafanana na mtu mwenye shamba aliyetoka alfajiri ili kwenda kuajiri vibarua kufanya kazi katika shamba lake la mizabibu ²Baada ya kukubaliana na hao vibarua kuwalipa

ujira wa dinari moja^a kwa siku, akawapeleka kwenye shamba lake la mizabibu.

³Mnamo saa tatu akatoka tena, akawakuta wengine wamesimama sokoni bila kazi. ⁴Akawaambia, 'Ninyi nanyi nendeni mkafanye kazi katika shamba langu la mizabibu, nami nitawalipa cho chote kilicho haki yenu.' ⁵Kwa hiyo wakaenda.

"Akatoka tena mnamo saa sita na pia saa tisa akafanya vivyo hivyo. ⁶Mnamo saa kumi na moja akatoka tena akawakuta wengine bado wamesimama bila kazi. Akawauliza, 'Kwa nini mmesimama hapa kutwa nzima pasipo kufanya kazi?'

⁷Wakamjibu, 'Ni kwa sababu hakuna ye yote aliyetuajiri.'

Akawaambia, 'Ninyi nanyi nendeni mkafanye kazi katika shamba langu la mizabibu.'

⁸Ilipofika jioni, yule mwenye shamba la mizabibu akamwambia msimamizi, 'Waite hao vibarua na uwalipe ujira wao, ukianza na wale walioajiriwa mwisho na kuishia na wale walioajiriwa kwanza.'

⁹Wale vibarua walioajiriwa mnamo saa kumi na moja, wakaja na kila mmoja wao akapokea dinari moja. ¹⁰Hivyo wale walioajiriwa kwanza walipofika, walidhani watalipwa zaidi. Lakini kila mmoja wao pia alipokea dinari moja. ¹¹Walipoipokea, wakaanza kulalamika dhidi ya yule mwenye shamba, ¹²wakisema, 'Hawa watu walioajiriwa mwisho wamefanya kazi kwa muda wa saa moja tu, nawe umewafanya sawa na sisi ambao tumestahimili taabu na joto lote la mchana kutwa?'

¹³Yule mwenye shamba akamjibu mmoja wao, 'Rafiki, sijakudhulumu. Je, hukubaliana nami kwa ujira wa kawaida wa dinari moja? ¹⁴Chukua ujira wako na uende. Mimi nimeamua kumlipa huyu mtu aliyeajiriwa mwisho kama nilivyokupa wewe. ¹⁵Je, sina haki yangu kufanya kile nitakacho na mali yangu mwenyewe? Au unaona wivu kwa kuwa nimekuwa mkarimu?'

¹⁶"Vivyo hivyo, wa mwisho watakuwa wa kwanza na wa kwanza watakuwa wa mwisho."

Yesu Atabiri Tena Kuhusu Kifo Chake

¹⁷Basi Yesu alipokuwa anapanda kwenda Yerusalemu, aliwachukua kando wale wanafunzi wake kumi na wawili na kuwaambia,

^{a2} Dinari moja ilikuwa mshahara wa kibarua wa siku moja.

¹⁸“Tazameni, tunapanda kwenda Yerusalemu, naye Mwana wa Adamu atatiwa mikononi mwa viongozi wa makuhani na walimu wa sheria, nao watamhukumu kifo ¹⁹na kumtia mikononi mwa watu Mataifa ili wamdhihaki na kumpiga mijeledi na kumsulibisha msalabani, naye siku ya tatu atafufuka!”

Ombi La Mama Yake Yakobo na Yohana

²⁰Kisha mama yao wana wa Zebedayo akamjia Yesu pamoja na wanawe, naye akiwa amepiga magoti mbele yake, akamwomba Yesu amfanyie upendeleo.

²¹Yesu akamwuliza, “Unataka nini?”

Akajibu, “Tafadhali, wape wanangu hawa, mmoja aketi upande wako wa kuume na mwingine upande wako wa kushoto katika Ufalme wako.”

²²Yesu akawaambia, “Ninyi hamjui mnaloomba. Je, ninyi mnaweza kunywa kikombe nitakachonywea mimi?”

Wakajibu, “Tunaweza.”

²³Yesu akawaambia, “Kwa kweli kikombe changu mtakinywea, lakini kuketi upande wangu wa kuume au wa kushoto, si langu mimi kuwapa. Nafasi hizo ni za wale ambao kwa ajili yao zimeandaliwa na Baba yangu.”

²⁴Wale wanafunzi wengine kumi waliposikia haya, waliwakasirikia hao ndugu wawili. ²⁵Lakini Yesu akawaita wote pamoja na kuwaambia, “Mnafahamu kuwa watawala wa watu wasiomjua Mungu huwatawala kwa nguvu, nao wenye vyeo huonyesha mamlaka yao. ²⁶Isiwe hivyo kwenu. Badala yake, ye yote anayetaka kuwa mkuu miongoni mwenu hana budi kuwa mtumishi wenu, ²⁷Naye anayetaka kuwa wa kwanza miongoni mwenu ni lazima awe mtumwa wenu, ²⁸kama vile ambavyo Mwana wa Adamu hakuja ili kutumikiwa, bali kutumika na kuutoa uhai wake uwe fidia kwa ajili ya wengi”

Yesu Awaponya Vipofu Wawili

²⁹Wakati Yesu na wanafunzi wake walipokuwa wakiondoka Yeriko, umati mkubwa wa watu ulimfuata. ³⁰Vipofu wawili walikuwa wameketi kando ya barabara. Waliposikia kwamba Yesu alikuwa anapita, wakapiga kelele wakisema, “Bwana, Mwana wa Daudi, uturehemu!”

³¹Ule umati wa watu ukawakemea na kuwaambia wanyamaze, lakini wao wakazidi kupaza sauti wakisema, “Bwana, Mwana wa

Daudi, uturehemu.”

³²Yesu akasimama na kuwaita, akawauliza, “Mnataka niwafanyie nini?”

³³Wakamjibu, “Bwana, tunataka kuona.”

³⁴Yesu akawahurumia na kuwagusa macho yao. Mara macho yao yakapata kuona, nao wakamfuata.

Yesu Anaingia Yerusalemu Kwa Shangwe

21 Walipokuwa wanakaribia Yerusalemu, wakafika Bethfage katika Mlima wa Mizeituni, ndipo Yesu akawatuma wanafunzi wake wawili, ²akiwaambia, “Ingieni katika kijiji kilichoko mbele yenu, nanyi mtakuta punda amefungwa na mwanapunda pamoja naye. Wafungueni na mniletee. ³Kama mtu ye yote akiwasemesha lo lote, mwambieni, ‘Bwana ana haja nao, naye atawaruhusu mwalete mara.

⁴Haya yalitukia ili litimie lile lililonenwa na nabii, akisema:

⁵“Mwambieni Binti Sayuni,

‘Tazama, mfalme wako anakuja kwako, ni mnyenyekevu, naye amepanda punda, juu ya mwanapunda, mtoto wa punda.’

⁶Wale wanafunzi wakaenda, wakafanya kama vile Yesu alivyokuwa amewaagiza. ⁷Wakamleta yule punda na mwanapunda, nao wakatandika mavazi yao juu ya hao punda na Yesu akaketi juu yake. ⁸Umati mkubwa wa watu wakatandika nguo zao barabarani na wengine wakakata matawi kutoka kwenye miti wakayatandika barabarani. ⁹Ule umati wa watu uliomtangulia na ule uliomfuata ukapiga kelele ukisema,

“Hosana Mwana wa Daudi!”

“Amebarikiwa Yeye ajaye kwa Jina la Bwana!”

“Hosana juu mbinguni!”

¹⁰Yesu alipoingia Yerusalemu, mji wote ukataharuki, watu wakauliza, “Huyu ni nani?”

¹¹Ule umati wa watu ukajibu, “Huyu ni Yesu, yule nabii kutoka Nazareti katika Galilaya.”

Yesu Atakasa Hekalu

¹²Yesu akaingia katika eneo la hekalu na kuwafukuza wote waliokuwa wakinunua na kuuza vitu hekaluni, akazipindua meza za watu waliokuwa wakibadilisha fedha na viti vya wale waliokuwa wakiuza njiwa. ¹³Akawaambia,

"Imeandikwa, 'Nyumba yangu itaitwa nyumba ya sala,' lakini ninyi mmeifanya kuwa pango la wanyang'anyi."

¹⁴Vipofu na vilema wakamwendea kule hekaluni, naye akawaponya. ¹⁵Lakini viongozi wa makuhani na walimu wa sheria walipoona mambo ya ajabu aliyofanya na kuwasikia watoto wakishangilia katika eneo la hekalu wakisema, "Hosana Mwana wa Daudi, walikasirika, wakamwuliza Yesu,

¹⁶"Je, unasikia hayo hawa wanayosema?" Akawajibu,

"Naam, kwani hamkusoma,

" 'Kutoka katika vinywa vya watoto
wachanga
na wale wanaonyonya umeamuru sifa
kamili?' "

¹⁷Akawaacha, akatoka nje ya mji, akaenda hadi Bethania, akalala huko.

Mtini Wanyauka

¹⁸Asubuhi na mapema, Yesu alipokuwa akirudi mjini, alikuwa na njaa. ¹⁹Akiuona mtini kando ya barabara, akaukaribia lakini hakupata tunda lo lote ila majani. Ndipo akauambia, "Wewe na usizae matunda tena kamwe!" Papo hapo ule mtini ukanyauka.

²⁰Wanafunzi wake walipoona jambo hili wakashangaa, wakamwuliza, "Imekuwaje mtini huu kunyauka ghafula?"

²¹Yesu akawajibu, "Amin, amin nawaambia, kama mkiwa na imani wala msiwe na shaka, si kwamba mtaweza kufanya tu yale yaliyofanyika kwa huu mtini, bali hata mkiuambia huu mlima, 'Ng'oka, ukatupwe baharini,' nalo litafanyika. ²²Lo lote mtakaloomba katika kusali, mkiamini, mtapokea.

Wahoji Kuhusu Mamlaka Ya Yesu

²³Yesu alipoingia hekaluni, viongozi wa makuhani na wazee wa watu wakamjia alipokuwa anafundisha na kusema, "Unafanya mambo haya kwa mamlaka gani, naye ni nani aliyekupa mamlaka hayo?"

²⁴Yesu akawajibu, "Nami nitawauliza swali moja. Kama mkinijibu, mimi nitawaambia ni kwa mamlaka gani ninafanya mambo haya. ²⁵Ubatizo wa Yohana, ulitoka wapi? Je, ulitoka mbinguni au kwa wanadamu?"

Wakaanza kuhojiana wao kwa wao na kusema, "Tukisema ulitoka mbinguni atatuuliza,

'Mbona basi hamkumwamini?' ²⁶Lakini tukisema, 'Ulitoka kwa wanadamu,' tunawaogopa hawa watu, maana wote wanamtambua Yohana kuwa ni nabii."

²⁷Kwa hiyo wakamjibu Yesu, "Sisi hatujui."

Ndipo akawaambia, "Wala mimi sitawaambia ni kwa mamlaka gani ninatenda mambo haya."

Mfano Wa Wana Wawili

²⁸Lakini mwaonaje? Mtu mmoja alikuwa na wana wawili. Akamwendea yule wa kwanza akamwambia, 'Mwanangu, nenda ukafanye kazi kwenye shamba la mizabibu leo.'

²⁹Yule mwanawe akamjibu 'Mimi sitakwenda', baadaye akabadili mawazo yake akaenda.

³⁰Kisha yule baba akamwendea yule mwanawe mwingine akamwambia vile vile. Yeye akajibu, 'Nitakwenda baba,' lakini hakwenda.

³¹"Ni yupi kati yao hao wawili aliyetimiza kile alichotaka baba yake?"

Wakamjibu, "Ni yule wa kwanza."

Yesu akawaambia, "Amin, amin nawaambia, watoza ushuru na makahaba wanawatangulia kuingia katika Ufalme wa Mungu. ³²Kwa maana Yohana alikuja kwenu kuwaonyesha njia ya haki, lakini hakumsadiki, lakini watoza ushuru na makahaba wakamsadiki. Nanyi hata mlipoona hayo, baadaye hamkutubu na kumsadiki."

Mfano Wa Wapangaji Waovu

³³Sikilizeni mfano mwingine: Kulikuwa na mtu mmoja mwenye shamba ambaye alipanda mizabibu. Akajenga ukuta kulizunguka, akatengeneza shinikizo ndani yake na akajenga mnara wa ulinzi. Kisha akalikodisha hilo shamba la mizabibu kwa wakulima fulani, naye akaondoka akasafiri kwenda nchi nyingine. ³⁴Wakati wa mavuno ulipokaribia, akawatuma watumishi wake kwa hao wakulima waliopangishwa ili kukusanya matunda yake.

³⁵Wale wapangaji wakawakamata wale watumishi, wakampiga mmoja, wakamwua mwingine na yule wa tatu wakampiga mawe. ³⁶Kisha akawatuma kwao watumishi wengine, wengi kuliko wale wa kwanza, nao wale wapangaji wakawatendea vile vile. ³⁷"Mwisho wa yote, akamtuma mwanawe kwao, akisema, 'Watamheshimu mwanangu.'

³⁸Lakini wale wapangaji walipomwona

mwanawe, wakaambiana wao kwa wao, 'Huyu ndiye mrithi. Njoni na tumwue ili tuchukue urithi wake.' ³⁹Hivyo wakamchukua, wakamtupa nje ya shamba la mizabibu, wakamwua.

⁴⁰"Kwa hiyo, huyo mwenye shamba, atakapokuja atawafanyia nini hao wakulima?"

⁴¹Wakamjibu, "Kwa huzuni kuu atawaangamiza kabisa hao wadhalimu na kulipangisha shamba lake kwa wakulima wengine ambao watampatia fungu lake la matunda wakati wa mavuno."

⁴²Yesu akawaambia, "Je, hamjasoma katika maandiko kwamba:

"Lile jiwe walilokataa waashi limekuwa jiwe kuu la pembeni, Bwana ndiye aliyefanya jambo hili, nalo ni la ajabu machoni petu?"

⁴³"Kwa hiyo ninawaambia, Ufalme wa Mungu utaondolewa kwenu na watapewa watu wengine wawezao kuzaa matunda yake."

⁴⁴"Yeye aangukaye kwenye jiwe hili atavunjika vipande vipande, lakini yule litakayemwangukia atasagika sagika kabisa.

⁴⁵Viongozi wa Makuhani na Mafarisayo waliposikia mifano ya Yesu, walitambua kuwa alikuwa akiwasema wao. ⁴⁶Wakatafuta njia ya kumkamata lakini wakaogopa ule umati wa watu kwa kuwa wao walimwona Yesu kuwa ni nabii.

Mfano Wa Karamu Ya Arusi

22 Yesu akasema nao tena kwa mifano, akawaambia, ²"Ufalme wa Mbinguni unaweza kufananishwa na mfalme mmoja aliyemwandalia mwanawe karamu ya arusi. ³Akawatuma watumishi wake kuwaita wale waliokuwa wamealikwa karamuni, lakini wakakataa kuja.

⁴"Kisha akawatuma watumishi wengine akisema, 'Waambieni wale walioalikwa kwamba karamu iko tayari kwa ajili yenu, nimekwisha kuchinja mafahali wangu na vinono. Karibuni jakaenda shambani mwake, mwingine akaenda kwenye biashara yake.

⁵Lakini hawakuzingatia, wakaenda zao, huyu shambani mwake na mwingine kwenye biashara zake. ⁶Wengine wao wakawakamata wale watumishi wake wakawatenda vibaya na kuwaua. ⁷Yule mfalme akakasirika sana, akapeleka jeshi lake likawaangamiza wale wauaji na kuuteketeza mji wao kwa moto.

⁸"Kisha akawaambia watumishi wake,

'Karamu ya arusi imeshakuwa tayari, lakini wale niliowaalika hawakustahili kuja. ⁹Kwa hiyo nendeni katika njia panda mkamwalike karamuni ye yote mtakayemwona' ¹⁰Wale watumishi wakaenda barabarani wakawakusanya watu wote waliowaona, wema na wabaya. Ukumbi wa arusi ukajaa wageni.

¹¹"Lakini mfalme alipoingia ndani ili kuwaona wageni, akamwona mle mtu mmoja ambaye hakuwa amevaa vazi la arusi. ¹²Mfalme akamwuliza, 'Rafiki, uliingiaje humu bila vazi la arusi?' Yule mtu hakuwa na la kusema.

¹³Ndipo mfalme akawaambia watumishi wake, 'Mfungeni mikono na miguu mkamtupe nje, kwenye giza. Huko kutakuwa na kilio na kusaga meno.'

¹⁴Kwa maana walioitwa ni wengi, lakini walioteuliwa ni wachache."

Kulipa Kodi kwa Kaisari

¹⁵Ndipo Mafarisayo wakatoka nje wakaandaa mpango wa kumtega Yesu katika maneno yake. ¹⁶Wakatuma wanafunzi wao kwake pamoja na Maherode, wakisema, "Mwalimu, tunajua kwamba wewe ni mtu mwadilifu na unafundisha njia ya Mungu katika kweli bila kuonyesha tofauti kwa mtu wala upendeleo. ¹⁷Tuambie basi, Wewe unaonaje? Ni halali kulipa kodi kwa Kaisari au la?"

¹⁸Lakini Yesu akijua makusudi yao mabaya akawaambia, "Enyi wanafiki, kwa nini mnajaribu kunitega? ¹⁹Nionyeseni hiyo sarafu inayotumika kwa kulipia kodi." Wakamletea dinari. ²⁰Naye akawauliza, "Sura hii na maandishi haya ni vya nani?"

²¹Wakamjibu, "Ni vya Kaisari."

Basi Yesu akawaambia, "Mpeni Kaisari kilicho cha Kaisari, naye Mungu mpeni kilicho cha Mungu."

²²Waliposikia hili, wakashangaa. Hivyo wakamwacha, wakaenda zao.

Ndoa Na Ufufuo

²³Siku hiyo hiyo Masadukayo, wale wasemao kwamba hakuna ufufuo wa wafu, wakamjia Yesu na kumwuliza swali, wakisema, ²⁴"Mwalimu, Mose alisema, 'Kama mtu akifa bila kuwa na watoto, ndugu yake amwoe huyo mjane ili ampatie watoto huyo nduguye aliyekufa. ²⁵Basi palikuwa na ndugu saba miongoni mwetu. Yule wa kwanza akaoa mke, naye akafa na kwa kuwa hakuwa na watoto, akamwachia nduguye yule mjane. ²⁶Ikatokea

vivyo hivyo kwa yule ndugu wa pili na wa tatu, hadi wote saba. ²⁷Hatimaye, yule mwanamke naye akafa. ²⁸Sasa basi, siku ile ya ufufuo, yeye atakuwa mke wa nani miongoni mwa wale ndugu saba, kwa kuwa wote walikuwa wamemwoa huyo mwanamke?"

²⁹Yesu akawajibu, "Mwapotoka kwa sababu hamjui maandiko wala uweza wa Mungu. ³⁰Wakati wa ufufuo watu hawataoa wala kuolewa, bali watakuwa kama malaika wa Mungu mbinguni. ³¹Lakini kuhusu ufufuo wa wafu, hamjasoma kile Mungu alichowaambia kwamba, ³²'Mimi ni Mungu wa Abrahamu, Mungu wa Isaki na Mungu wa Yakobo?' Yeye si Mungu wa wafu bali ni Mungu wa walio hai."

³³Ule umati wa watu uliposikia hayo, ulishangaa sana kwa mafundisho yake.

Amri Kuu Kuliko Zote

³⁴Mafarisayo waliposikia kwamba Yesu alikuwa amewanyamazisha Masadukayo, Mafarisayo wakakusanyika pamoja. ³⁵Mmoja wao, mtaalam wa sheria, akamwuliza swali ili kumjaribu, akisema, ³⁶"Mwalimu, ni amri ipi katika Torati iliyo kuu kuliko zote?"

³⁷Yesu akamjibu, "'Mpende Bwana Mungu wako kwa moyo wako wote na kwa roho yako yote na kwa akili zako zote.' ³⁸Hii ndio amri iliyo kuu, tena ni ya kwanza. ³⁹Nayo ya pili ni kama hiyo, nayo ni hii: 'Mpende jirani yako kama nafsi yako.' ⁴⁰Amri hizi mbili ndizo msingi wa Torati na manabii.' "

Swali Kuhusu Mwana wa Daudi

⁴¹Wakati Mafarisayo wakiwa wamekusanyika pamoja, Yesu akawauliza, ⁴²"Mnaonaje kuhusu Kristo^a? Yeye ni mwana wa nani?"

Wakamjibu, "Yeye ni mwana wa Daudi."

⁴³Akawaambia, "Inakuwaje basi kwamba Daudi akinena kwa Roho, anamwita Kristo 'Bwana,' kwa maana asema,

⁴⁴" 'Bwana Mungu alimwambia Bwana wangu: keti wewe mkono wangu wa kuume, hadi nitakapowaweka adui zako chini ya miguu yako.'

⁴⁵"Kama basi Daudi anamwita yeye 'Bwana,' awezaje kuwa mwanae?" ⁴⁶Hakuna mtu

^{a42} Kristo maana yake Masiya ,yaani Mpakwa(Aliyetiwa) Mafuta."

aliyeweza kumjibu Yesu neno. Tena tangu siku hiyo hakuna aliyethubutu kumwuliza tena maswali.

Yesu Awashutumu Walimu Wa Sheria Na Mafarisayo

23 Kisha Yesu akauambia ule umati wa watu pamoja na wanafunzi wake: ²Walimu wa sheria na Mafarisayo wameketi katika kiti cha Mose, ³hivyo inawapasa kuwatii na kufanya kila kitu wanachowaambia. Lakini msifuate yale wanayotenda, kwa sababu hawatendi yale wanayohubiri. ⁴Wao hufunga mizigo mikubwa na kuiweka mabegani mwa watu, lakini wao wenyewe hawako radhi hata kuinua kidole ili kuisogeza.

⁵Wao hufanya mambo yao yote ili waonekane na watu. Vikasha vya ngozi vyenye maandiko ya sheria na kurefusha matamvua ya mavazi yao, ⁶wanapenda kukaa viti vya sehemu za heshima karamuni na vile viti maalum sana katika masinagogi, ⁷hupenda kusalimiwa masokoni kutaka watu wawaite 'Rabi^a'.

⁸Lakini ninyi msiitwe 'Rabi' kwa sababu mnaye Bwana mmoja na ninyi nyote ni ndugu. ⁹Nanyi msimwite mtu ye yote 'Baba' hapa duniani kwa maana mnaye Baba mmoja, naye yuko mbinguni. ¹⁰Wala msiitwe 'mwalimu' kwa maana mnaye mwalimu mmoja tu, ndiye Kristo. ¹¹Yeye aliye mkuu kuliko ninyi nyote miongoni mwenu atakuwa mtumishi wenu. ¹²Kwa kuwa ye yote anayejikweza atashushwa, na ye yote anayejinyenyekeza atakwezwa.

¹³Lakini ole wenu, walimu wa sheria na Mafarisayo, wanafiki! Kwa maana mnawafungia watu milango ya Ufalme wa Mbinguni. Ninyi wenyewe hamuingii humo, nao wale wanaotaka kuingia mnawazuia. ¹⁴"Ole wenu walimu wa sheria na Mafarisayo, enyi wanafiki! Mnakula katika nyumba za wajane, nanyi kwa kujifanya kuwa wema, mnasali sala ndefu. Kwa hiyo adhabu yenu itakuwa kubwa zaidi."

¹⁵Ole wenu walimu wa sheria na Mafarisayo, wanafiki! Ninyi mnasafiri baharini na nchi kavu ili kumfanya mtu mmoja ageuke na kuwafuata ninyi, lakini baada ya kumpata, mnamfanya mwana wa jehanamu mara mbili kuliko ninyi!

¹⁶Ole wenu, viongozi vipofu! Ninyi mwasema, 'Mtu akiapa kwa hekalu, kiapo hicho si kitu, lakini mtu akiapa kwa dhahabu ya

^{a7} Rabi maana yake bwana, mwalimu

hekalu, amefungwa kwa kiapo chake.' ¹⁷Ninyi vipofu wapumbavu! Ni kipi kilicho kikuu zaidi, ile dhahabu au lile hekalu ambalo ndilo linaloifanya hiyo dhahabu kuwa takatifu? ¹⁸Pia mnasema, 'Mtu akiapa kwa madhabahu, si kitu, lakini mtu akiapa kwa sadaka iliyo juu ya madhabahu, amefungwa kwa kiapo chake?' ¹⁹Ninyi vipofu! Ni kipi kikuu zaidi, ile sadaka, au ile madhabahu ambayo ndiyo inayoifanya hiyo sadaka kuwa takatifu? ²⁰Kwa hiyo, mtu aapaye kwa madhabahu, huapa kwa hiyo madhabahu na vitu vyote vilivyo juu yake. ²¹Naye mtu aapaye kwa hekalu, huapa kwa hilo hekalu na kwa huyo akaaye ndani yake. ²²Naye aapaye kwa mbingu, huapa kwa kiti cha enzi cha Mungu na kwa Yeye aketiye juu ya kiti hicho.

²³"Ole wenu walimu wa sheria na Mafarisayo, ninyi wanafiki! Kwa maana mnaotoa zaka ya mnanaa, bizari na jira, lakini mmeacha mambo makuu zaidi ya sheria, yaani, haki, huruma na uaminifu. Haya imewapasa kuyafanya bila kusahau hayo mengine. ²⁴Ninyi viongozi vipofu, mnachuja kioboto lakini mnameza ngamia!

²⁵"Ole wenu, walimu wa sheria na Mafarisayo, ninyi wanafiki! Kwa maana mnasafisha nje ya kikombe na kisahani, lakini ndani mmejaa unyang'anyi na kutokuwa na kiasi. ²⁶Enyi Mafarisayo vipofu! Safisheni kwanza ndani ya kikombe na sahani, ndipo nje patakuwa safi.

²⁷"Ole wenu, walimu wa sheria na Mafarisayo, ninyi wanafiki! Mnafanana na makaburi yaliyopakwa chokaa, ambayo yanapendeza kwa nje lakini ndani yamejaa mifupa ya wafu na kila aina ya uchafu. ²⁸Vivyo hivyo, kwa nje ninyi mnaonekana kwa watu kuwa wenye haki, lakini kwa ndani mmejaa unafiki na uovu.

²⁹"Ole wenu, walimu wa sheria na Mafarisayo, ninyi wanafiki! Mnajenga makaburi ya manabii na kuyapamba makaburi ya wenye haki. ³⁰Nanyi mwasema, 'Kama tungaliishi wakati wa baba zetu, tusingalikuwa tumeshiriki katika kumwaga damu ya manabii!" ³¹Hivyo mnajishuhudia wenyewe kwamba ninyi ni wana wa wale waliowaua manabii. ³²Haya basi, kijazeni kipimo cha dhambi ya baba zenu!

³³"Ninyi nyoka, ninyi uzao wa nyoka wenye sumu! Mtaiepukaje hukumu ya jehanam? ³⁴Kwa sababu hii tazama nawapelekea manabii na wenye hekima na walimu. Baadhi yao mtawaua na kuwasulibisha, wengine mtawapiga mijeledi

katika masinagogi yenu na wengine mtawafuatia kutoka mji mmoja hadi mji mwingine. ³⁵Hivyo ile damu ya wenye haki wote iliyomwagwa hapa duniani, tangu damu ya Abeli, ambaye alikuwa hana hatia, hadi damu ya Zekaria mwana wa Barakia, mliyemwua kati ya Patakatifu na madhabahu, itawajia juu yenu. ³⁶Amin, nawaambieni, haya yote yatakuja juu ya kizazi hiki."

Yesu Aililia Yerusalemu

³⁷"Ee Yerusalemu, mnaowaua manabii na kuwapiga mawe wale waliotumwa kwenu! Mara ngapi nimetamani kuwakusanya watoto wako, kama vile kuku akusanyavyo vifaranga vyake chini ya mbawa zake, lakini hukutaka! ³⁸Tazama nyumba yako imeachwa tupu na ukiwa. ³⁹Kwa maana nawaambia, hamtaniona tena mpaka siku ile mtakaposema, 'Amebarikiwa Yeye ajaye kwa Jina la Bwana."

Kubomolewa Kwa Hekalu Kwatabiriwa

24 Yesu akatoka hekaluni na alipokuwa akienda zake, wanafunzi wake wakamwendea ili kumwonyesha majengo ya hekalu. ²Ndipo Yesu akawauliza, "Je, mnayaona haya yote? Amin, amin nawaambia, hakuna hata jiwe moja hapa litakalobaki juu ya jingine, kila moja litabomolewa."

Ishara Za Nyakati Za Mwisho

³Yesu alipokuwa ameketi kwenye Mlima wa Mizeituni, wanafunzi wake wakamjia mahali pasipo na watu, wakamwuliza, "Tuambie, mambo haya yatatukia lini, nayo ni nini dalili za kuja kwako na za mwisho wa dunia?"

⁴Yesu akawajibu, "Angalieni, mtu asiwadanganye. ⁵Kwa maana wengi watakuja kwa jina langu wakidai, 'Mimi ndiye Kristo, nao watawadanganya wengi. ⁶Mtasikia habari za vita na matetesi ya vita, angalieni msitishike, kwa maana haya hayana budi kutukia, lakini ule mwisho bado. ⁷Taifa litainuka dhidi ya taifa na ufalme dhidi ya ufalme. Kutakuwa na njaa na matetemeko ya ardhi sehemu mbalimbali. ⁸Haya yote yatakuwa ndio mwanzo wa utungu.

⁹"Ndipo mtasalitiwa, ili mteswe na kuuawa, nanyi mtachukiwa na mataifa yote kwa ajili yangu. ¹⁰Wakati huo, wengi wataacha imani yao, nao watasalitiana kila mmoja na mwenzake na kuchukiana. ¹¹Watatokea manabii wengi wa uongo, nao watawadanganya watu wengi. ¹²Kwa sababu ya kuongezeka kwa uovu upendo

wa watu wengi utapoa, ¹³Lakini yule atakayevumilia hadi mwisho ndiye atakayeokoka. ¹⁴Injili ya Ufalme itahubiriwa ulimwenguni pote, kuwa ushuhuda kwa mataifa yote. Ndipo ule mwisho utakapokuja.

¹⁵Hivyo mtakapona lile 'Chukizo la Uharibifu' lililonenwa na nabii Danieli limesimama mahali patakatifu, asomaye na afahamu, ¹⁶Basi wale walioko Uyahudi wakimbilie milimani. ¹⁷Ye yote aliyeko juu ya paa la nyumba asishuke ili kuchukua cho chote kutoka ndani ya nyumba. ¹⁸Yeye aliye shambani na asirudi nyumbani kwenda kuchukua vazi lake. ¹⁹Ole wa wenye mimba na wenye watoto wachanga siku hizo! ²⁰Ombeni ili kukimbia kwenu kusiwe wakati wa baridi au siku ya Sabato. ²¹Kwa maana wakati huo kutakuwa na dhiki kuu ambayo haijapata kuwako tangu mwanzo wa dunia mpaka sasa, wala haitakuwako tena. ²²Kama siku hizo zisingelifupizwa, hakuna hata mtu mmoja ambaye angeliokoka, lakini kwa ajili ya wateule siku hizo zitafupizwa. ²³Wakati huo kama mtu ye yote akiwaambia, 'Tazama, huyu hapa ni Kristo! Au 'Kristo yuko kule!' Msisadiki. ²⁴Kwa maana watatokea makristo wa uongo na manabii wa uongo na kufanya ishara kubwa na miujiza mingi ili kuwapotosha, hata ikiwezekana wale wateule hasa. ²⁵Angalieni, nimetangulia kuwaambia mapema.

²⁶'Kwa hiyo mtu ye yote akiwaambia, 'Yule kule nyikani,' msiende huko. Au akisema, 'Yuko kwenye chumba,' msisadiki. ²⁷Kwa maana kama vile umeme utokeavyo mashariki na kuonekana hata magharibi, ndivyo itakavyokuwa kuja kwake Mwana wa Adamu. ²⁸Kwa maana po pote ulipo mzoga, huko ndiko wakusanyikapo tai.

Kuja Kwa Mwana Wa Adamu

²⁹'Mara baada ya dhiki ya siku zile,

jua litatiwa giza,
nao mwezi hautatoa nuru yake,
nazo nyota zitaanguka kutoka angani
na nguvu za anga zitatikisika.'

³⁰'Ndipo itakapotokea ishara ya Mwana wa Adamu angani na makabila yote ya dunia yataomboleza.. Nao watamwona Mwana wa Adamu akija juu ya mawingu ya angani, katika uwezo na utukufu mkuu. ³¹Naye atawatuma malaika zake kwa sauti kuu ya tarumbeta, nao

watawakusanya wateule wake kutoka pande zote nne za dunia, kutoka mwisho mmoja wa mbingu hadi mwisho mwingine.

³²'Jifunzeni kutokana na mtini. Matawi yake yanapoanza kuwa laini na kuchipua majani, fahamuni kwamba kiangazi kimekaribia. ³³Hata hivyo, mwonapo mambo hayo, jueni kwamba yu karibu malangoni. ³⁴Amin, amin nawaambia, kizazi hiki hakitapita hadi mambo haya yote yawe yametimia. ³⁵Mbingu na dunia zitapita, lakini maneno yangu hayatapita kamwe. "

Hakuna Ajuaye Siku Wala Saa

³⁶'Hakuna ajuaye siku wala saa, hata malaika mbinguni hawajui wala Mwana, ila Baba peke yake. ³⁷Kama ilivyokuwa wakati wa Noa, ndivyo itakavyokuwa kuja kwake Mwana wa Adamu. ³⁸Kwa maana siku zile kabla ya gharika, watu walikuwa wakila na kunywa, wakioa na kuolewa, mpaka siku ile Noa alipoingia kwenye safina, ³⁹nao hawakujua lo lote mpaka gharika ilipokuja ikawakumba wote. Hivyo ndivyo itakavyokuwa atakapokuja Mwana wa Adamu. ⁴⁰Watu wawili watakuwa shambani, mmoja atatwaliwa, mwingine ataachwa. ⁴¹Wanawake wawili watakuwa wanasaga pamoja, mmoja atatwaliwa, mwingine ataachwa.

⁴²'Kwa hiyo kesheni, kwa maana hamjui ni siku gani atakapokuja Bwana wenu. ⁴³Lakini fahamuni hili kwamba: Kama mwenye nyumba angelijua ni wakati gani wa usiku ambao mwivi anakuja, angelikesha na asingeliacha nyumba yake kuvunjwa. ⁴⁴Kwa hiyo ninyi pia hamna budi kuwa tayari, kwa sababu Mwana wa Adamu atakuja saa msiyotazamia."

Mfano Wa Mtumishi Mwaminifu

⁴⁵'Ni nani basi aliye mtumishi mwaminifu na mwenye busara ambaye bwana wake amemweka kusimamia watumishi wengine katika nyumba yake, ili awape chakula chao kwa wakati muafaka? ⁴⁶Heri mtumishi yule ambaye bwana wake atakapokuja atamkuta akifanya hivyo. ⁴⁷Amin, amin nawaambia, atamweka mtumishi huyo kuwa msimamizi wa mali yake yote. ⁴⁸'Lakini kama huyo mtumishi ni mwovu naye akasema moyoni mwake, 'Bwana wangu atakawia muda mrefu,' ⁴⁹naye kisha akaanza kuwapiga watumishi wenzake na kula na kunywa pamoja na walevi, ⁵⁰bwana wa mtumishi huyo atakuja siku ambayo mtumishi huyo hamtazamii na saa ile ambayo haijui. ⁵¹Atamkata huyo mtumishi vipande vipande na

kumweka katika sehemu moja pamoja na wanafiki, mahali ambako kutakuwa ni kulia na kusaga meno.”

Mfano Wa Wanawali Kumi

25 “Wakati huo, Ufalme wa Mbinguni utakuwa kama wanawali kumi waliochukua taa zao na kwenda kumlaki bwana arusi. ²Watano wao walikuwa wapumbavu na watano walikuwa wenye busara. ³Wale wapumbavu walichukua taa zao lakini hawakuchukua mafuta ya akiba, ⁴lakini wale wenye busara walichukua taa zao na mafuta ya akiba kwenye vyombo. ⁵Bwana arusi alipokawia kuja wale wanawali wote wakasinzia na kulala.

⁶“Usiku wa manane pakawa na kelele: ‘Tazameni, huyu hapa bwana arusi! Tokeni nje mkamlaki!’

⁷“Ndipo wale wanawali wote wakaamka na kuzitengeneza taa zao. ⁸Wale wapumbavu wakawaambia wale wenye busara, ‘Tupatieni mafuta yenu kidogo, taa zetu zinazimika.’

⁹“Lakini wale wenye busara wakawajibu, ‘Sivyo, hayatutoshi sisi na ninyi pia. Afadhali mwende kwa wauzao mkajinunulie mafuta yenu.

¹⁰“Nao walipokuwa wakienda kununua mafuta, bwana arusi akafika. Wale wanawali waliokuwa tayari, wakaingia ndani pamoja naye kwenye karamu ya arusi na mlango ukafungwa.

¹¹“Baadaye wale wanawali wengine nao wakaja, wakaita, ‘Bwana! Bwana! Tufungulie mlango!’

¹²“Lakini yeye bwana arusi akawajibu, ‘Amin, amin nawaambia, siwajui ninyi!’

¹³“Kwa hiyo kesheni, kwa sababu hamjui siku wala saa.”

Mfano wa Watumishi Watatu Walioachiwa Talanta

¹⁴“Tena, Ufalme wa Mbinguni ni kama mtu anayetaka kusafiri, akawaita watumishi wake na kuweka mali yake kwenye uangalizi wao. ¹⁵Mmoja akampa talanta tano^a mwingine talanta mbili^b na mwingine talanta moja^c, kila mmoja alipewa kwa kadiri ya uwezo wake. Kisha yeye akasafiri. ¹⁶“Yule aliyepewa talanta tano akaenda mara moja akafanya nazo biashara akapata talanta nyingine tano zaidi. ¹⁷Yule

^a15 Talanta tano ilikuwa na mshahara wa kibarua wa miaka 75

^b15 Talanta mbili ilikuwa sawa na mshahara wa kibarua wa miaka 30

^c15 Talanta moja ilikuwa zaidi ya mshahara wa kibarua wa miaka kumi na mitano.

aliypewa talanta mbili akafanya vivyo hivyo, akapata nyingine mbili zaidi. ¹⁸Lakini yule mtumishi aliyekuwa amepokea talanta moja, alikwenda akachimba shimo ardhini na kuificha ile fedha ya bwana wake.

¹⁹“Baada ya muda mrefu yule bwana wa wale watumishi akarudi na kufanya hesabu nao. ²⁰Yule mtumishi aliyepokea talanta tano akaja, akaleta nyingine tano zaidi. Akasema, ‘Bwana uliweka kwenye uangalizi wangu talanta tano. Tazama, nimepata faida talanta tano zaidi.’

²¹“Bwana wake akamwambia, ‘Umefanya vizuri sana, mtumishi mwema na mwaminifu! Umekuwa mwaminifu kwa vitu vichache, nitakuweka kuwa msimamizi wa vitu vingi. Njoo ushiriki katika furaha ya bwana wako!’

²²“Yule mwenye talanta mbili naye akaja. Akasema, ‘Bwana, uliweka kwenye uangalizi wangu talanta mbili. Tazama nimepata hapa talanta mbili zaidi.’

²³Bwana wake akajibu, ‘Umefanya vizuri sana, mtumishi mwema na mwaminifu, umekuwa mwaminifu kwa vitu vichache, nitakuweka kuwa msimamizi wa vitu vingi. Njoo ushiriki katika furaha ya bwana wako.’

²⁴“Kisha yule mtumishi aliyepokea talanta moja akaja, akasema, ‘Bwana, nilijua kwamba wewe ni mtu mgumu, unayevuna mahali usipopanda na kukusanya mahali usipotawanya mbegu. ²⁵Kwa hiyo niliogopa, nikaenda, nikaificha talanta yako ardhini. Tazama, hii hapa ile iliyo mali yako.’

²⁶“Bwana wake akajibu, ‘Wewe mtumishi mwovu na mvivu! Ulijuu kwamba ninavuna mahali nisipopanda na kukusanya mahali nisipotawanya mbegu. ²⁷Vema basi, ingekupasa kuweka fedha yangu kwa watoa riba, nirudipo, nichukue ile iliyo yangu na faida yake?’

²⁸“ ‘Basi mnyang’anyeni hiyo talanta mkampe yule mwenye talanta kumi.’ ²⁹Kwa maana kila mtu mwenye kitu ataongezewa, naye atakuwa navyo tele. Lakini kwa mtu yule asiye na kitu, hata kile alichochacho atanyang’anywa.³⁰“Nanyi mtupeni huyu mtumishi asiyefaa nje, kwenye giza, mahali ambako kutakuwa na kilio na kusaga meno.’ ”

Kondoo Na Mbuzi

³¹“Mwana wa Adamu atakapokuja katika utukufu wake na malaika wote watakatifu pamoja naye, ndipo atakapoketi juu ya kiti cha enzi cha utukufu wake. ³²Mataifa yote

watakusanyika mbele zake, naye atawatenga kama mchungaji anavyotenga kondoo na mbuzi. ³³Atawaweka kondoo upande wake wa kuume na mbuzi upande wake wa kushoto.

³⁴“Ndipo Mfalme atawaambia wale walioko upande wake wa kuume, ‘Njoni, ninyi mliobarikiwa na Baba yangu, urithini Ufalme ulioandaliwa kwa ajili yenu tangu kuumbwa kwa ulimwengu. ³⁵Kwa maana nilikuwa na njaa mkanipa chakula, nilikuwa na kiu mkaninyweshwa, nilikuwa mgeni mkanikaribisha, ³⁶nilikuwa uchi mkanivika, nilikuwa mgonjwa mkanitunza, nami nilikuwa kifungoni mkaja kunitembelea.’

³⁷“Ndipo wale wenye haki watakapomjibu wakisema, ‘Bwana, ni lini tulikuona una njaa tukakulisha au ukiwa na kiu tukakunyweshwa? ³⁸Lini tulikuona ukiwa mgeni tukakukaribisha au ukiwa uchi tukakuvika? ³⁹Tena ni lini tulikuona ukiwa mgonjwa tukakutunza au ukiwa kifungoni tukakutembelea?’

⁴⁰“Naye Mfalme atawajibu, ‘Amin, amin ninawaambia, kwa jinsi mlimvyotendea mmojawapo wa hawa ndugu Zangu walio wadogo, mlinitendea Mimi.’

⁴¹“Kisha atawaambia wale walio upande Wake wa kushoto, ‘Ondokeni kwangu, ninyi mliolaaniwa, nendeni kwenye moto wa milele alioandaliwa kwa ajili ya ibilisi na malaika zake. ⁴²Kwa maana nilikuwa na njaa hamkunipa chakula, nilikuwa na kiu hamkuninyweshwa, ⁴³nilikuwa mgeni nanyi hamkunikaribisha, nilikuwa uchi hamkunivika, nilikuwa mgonjwa hamkunitunza na nilikuwa gerezani nanyi hamkuja kunitembelea.’

⁴⁴“Ndipo wao pia watajibu, ‘Bwana ni lini tulikuona ukiwa na njaa au kiu, au ukiwa mgeni au uchi, au ukiwa mgonjwa na kifungoni na hatukukuhudumia?’

⁴⁵“Naye atawajibu, ‘Amin, amin nawaambia, kwa jinsi ambavyo hamkumtendea mmojawapo wa hawa ndugu zangu walio wadogo, hamkunitendea mimi.’

⁴⁶“Ndipo hawa watakapoingia kwenye adhabu ya milele, lakini wale wenye haki wataingia katika uzima wa milele.”

Shauri Baya La Kumwua Yesu

26 Yesu alipomaliza kusema hayo yote, akawaambia wanafunzi wake, ²“Mnajua kwamba baada ya siku mbili itakuwa Pasaka, naye Mwana wa Adamu atasalitiwa ili asulibiwe.”

³Basi viongozi wa makuhani na wazee wa watu wakakusanyika katika jumba la utawala la kuhani mkuu, jina lake Kayafa. ⁴Wakafanya shauri ili kumkamata Yesu kwa siri na kumwua. ⁵Lakini wakasema, “Isiwe wakati wa sikukuu, la sivyo kutakuwa na ghasia miongoni mwa watu.”

Yesu Anapakwa Mafuta Huko Bethania

⁶Wakati Yesu akiwa Bethania nyumbani mwa Simoni aliyekuwa na ukoma, ⁷mwanamke mmoja alimjia akiwa na chupa ya marmar yenye manukato ya thamani kubwa, akayamimina kichwani mwa Yesu alipokuwa ameketi mezani kula chakula.

⁸Lakini wanafunzi wake walipoona hayo wakakasirika, wakasema, “Kwa nini ubadhirifu huu wote? ⁹Manukato haya yangeliuzwa kwa bei kubwa na fedha hizo wakapewa maskini.”

¹⁰Yesu akijua jambo hili, akawaambia, “Mbona mnamsumbua huyu mwanamke? Yeye amenitendea jambo zuri sana. ¹¹Maskini mtakuwa nao siku zote, lakini mimi hamtakuwa nami siku zote. ¹²Alipomiminia haya manukato kwenye mwili amefanya hivyo ili kuniandaa kwa ajili ya maziko yangu. ¹³Ninawaambia kweli, mahali po pote habari njema itakapohubiriwa ulimwenguni mwote, jambo hili alilofanya litatajwa pia, kwa ukumbusho wake.”

Yuda Akubali Kumsaliti Yesu

¹⁴Kisha mmojawapo wa wale kumi na wawili, yeye aitwaye Yuda Iskariote, alikwenda kwa viongozi wa makuhani ¹⁵na kuuliza, “Mtanipa nini nikimtia Yesu mikononi mwenu? Wakamlipa vipande thelathini vya fedha. ¹⁶Tangu wakati huo Yuda akawa anatafuta wasaa mzuri wa kumsaliti Yesu.

Yesu Ala Pasaka Pamoja Na Wanafunzi

¹⁷Siku ya kwanza ya Sikukuu ya Mikate Isiyotiwa Chachu wanafunzi walimjia Yesu wakamwuliza, “Unataka tuandae wapi kwa ajili yako ili kuila Pasaka?”

¹⁸Akajibu, “Nendeni kwa mtu fulani huko mjini mkamwambie, ‘Mwalimu asema hivi: saa yangu imekaribia, nitaiadhimisha Pasaka pamoja na wanafunzi wangu katika nyumba yako.’ ” ¹⁹Hivyo wanafunzi wakafanya kama vile Yesu, alivyokuwa amewaelekeza, nao wakaandaa Pasaka.

²⁰Ilipofika jioni, Yesu alikuwa ameketi mezani pamoja na wale kumi na wawili. ²¹Nao walipokuwa wakila, Yesu akasema, “Amin, amin

nawaambia, mmoja wenu atanisaliiti.”

²²Wakahuzunika sana, wakaanza kumwambia mmoja mmoja, “Je, ni mimi Bwana?”

²³Yesu akawaambia, “Yule aliyechovya mkono wake katika bakuli pamoja nami, ndiye atakayenisaliiti. ²⁴Mwana wa Adamu yu aenda kama alivyoandikiwa. Lakini ole wake mtu yule amsaliiti Mwana wa Adamu. Ingeliwakuwa bora kwake kama asingalizaliwa !”

²⁵Kisha Yuda, yule aliyemsaliiti akasema, “Kweli si mimi, Rabi?”

Yesu akajibu, “Naam, wewe mwenyewe umesema.”

Kuanzishwa Kwa Meza ya Bwana

²⁶Walipokuwa wanakula, Yesu akachukua mkate, akashukuru, akaumega, akawapa wanafunzi wake akisema, “Twaeni, mle, huu ndio mwili wangu.”

²⁷Kisha akachukua kikombe, akashukuru, akawapa akisema, “Kunyweni nyote katika kikombe hiki. ²⁸Hii ndiyo damu yangu ya agano, ile imwagikayo kwa ajili ya wengi kwa ondoleo la dhambi. ²⁹Lakini ninawaambia, tangu sasa sitakunywa tena kutoka katika uzao huu wa mzabibu, mpaka siku ile nitakapokunywa mpya pamoja nanyi katika Ufalme wa Baba yangu.”

³⁰Walipokwisha kuimba wimbo, wakatoka kwenda mlima wa Mizeituni.

Yesu Atabiri Petro Kumkana

³¹Kisha Yesu akawaambia, “Usiku wa leo ninyi nyote mtaniacha, kwa maana imeandikwa:

“ ‘Nitampiga mchungaji,
nao kondoo wa hilo
kundi watatawanyika.’

³²Lakini baada ya mimi kufufuka, nitawatangulia kwenda Galilaya.”

³³Petro akajibu “Hata kama wote watakuacha, kamwe mimi sitakuacha.”

³⁴Yesu akajibu, “Amin, amin ninakuambia, usiku huu huu, kabla jogoo hajawika, utanikana mara tatu.”

³⁵Lakini Petro akasema, “Hata kama itabidi kufa pamoja na Wewe, kamwe sitakukana.” Nao wanafunzi wengine wote wakasema vivyo hivyo.

Yesu Anaomba Gethsemane

³⁶Kisha Yesu akaenda pamoja na wanafunzi

wake mpaka kwenye bustani iitwayo Gethsemane, akawaambia, “Kaeni hapa wakati ninakwenda kule kuomba.” ³⁷Akamchukua Petro pamoja na wale wana wawili wa Zebedayo, naye akaanza kuhuzunika na kufadhaika. ³⁸Kisha Yesu akawaambia, “Moyo wangu umejawa na huzuni kiasi cha kufa. Kaeni hapa na mkeshe pamoja nami.”

³⁹Akaenda mbele kidogo, akaanguka kifufufudi akaomba, akisema, “Baba yangu, kama inawezekana, kikombe hiki na kiniepuke, lakini si kama nitakavyo mimi bali kama utakavyo Wewe.”

⁴⁰Kisha akarudi kwa wanafunzi wake na kuwakuta wamelala. Akamwuliza Petro, “Je, ninyi wanaume, hamkuweza kukesha pamoja nami kwa saa moja? ⁴¹“Kesheni na mwombe, msije mkaanguka majaribuni. Hakika roho iko radhi lakini mwili ni dhaifu.”

⁴²Akaenda tena mara ya pili na kuomba, “Baba yangu, kama ikiwezekani kikombe hiki kiniepuke nisikinywe, mapenzi yako yafanyike.”

⁴³Aliporudi, akawakuta tena wamelala kwa sababu macho yao yalikuwa mazito. ⁴⁴Hivyo akawaacha akaenda zake tena mara ya tatu na kuomba akisema maneno yale yale.

⁴⁵Kisha akarudi kwa wanafunzi wake akawaambia, “Bado mmelala na kupumzika? Tazameni, saa imefika ambapo Mwana wa Adamu hana budi kutiwa mikononi mwa wenye dhambi. ⁴⁶Inukeni, twendeni zetu! Huyu hapa yule anisaliiti!”

Yesu Akamatwa

⁴⁷Alipokuwa bado anasema, Yuda, mmojawapo wa wale Kumi na Wawili, akafika, akiwa amefuatana na umati mkubwa wa watu wenye panga na marungu waliokuwa wametumwa na viongozi wa makuhani na wazee wa watu. ⁴⁸Basi msaliti alikuwa amewapa hao watu ishara kwamba: “Yeye nitakayembusu ndiye, mkamateni.” ⁴⁹Mara akamjia Yesu na kumsalimu, “Salaam, Rabi!” Akambusu.

⁵⁰Yesu akamwambia, “Rafiki, fanya kile ulichokuja kufanya hapa.

Kisha wale watu wakasogea mbele, wakamkamata Yesu. ⁵¹Ghafula mmoja wa wale waliokuwa na Yesu alipoona hivyo, akaushika upanga wake, akauchomoa na kumpiga mtumishi wa Kuhani Mkuu, akamkata sikio.

⁵²Ndipo Yesu akamwambia, “Rudisha upanga wako mahali pake, kwa maana wote watumiao upanga watakufa kwa upanga. ⁵³Je,

unadhani siwezi kumwomba Baba yangu naye mara moja akaniletea zaidi ya majeshi kumi na mawili ya malaika? ⁵⁴Lakini je, maandiko yatatimiaje yale yasemayo kwamba ni lazima itokee hivi?"

⁵⁵Wakati huo Yesu akawaambia ule umati wa watu, "Mmetoka na panga na marungu kuja kunikamata kama vile mimi ni mnyang'anyi? Siku kwa siku niliketi hekaluni nikifundisha, mbona hamkunikamata? ⁵⁶Lakini haya yote yametukia ili maandiko ya manabii yapate kutimia." Ndipo wanafunzi wake wote wakamwacha na kukimbia.

Yesu Mbele Ya Kuhani Mkuu

⁵⁷Wale waliokuwa wamemkamata Yesu wakampeleka kwa Kayafa, Kuhani Mkuu, mahali ambapo walimu wa sheria pamoja na wazee walikuwa wamekusanyika. ⁵⁸Lakini Petro akamfuata kwa mbali mpaka uani kwa Kuhani Mkuu. Akaingia ndani akaketi pamoja na walenzi ili aone litakalotukia.

⁵⁹Basi viongozi wa wazee, makuhani na baraza lote wakatafuta ushahidi wa uongo dhidi ya Yesu ili wapate kumua. ⁶⁰Lakini hawakupata jambo lo lote, ingawa mashahidi wengi wa uongo walijitokeza.

Hatimaye wakajitokeza mashahidi wawili wa uongo ⁶¹na kusema : "Huyu mtu alisema, 'Nina weza kulivunja hekalu la Mungu na kulijenga tena kwa siku tatu.' "

⁶²Kisha Kuhani Mkuu akasimama na kumwambia Yesu, "Je, wewe hutajibu? Ni ushahidi wa namna gani hawa watu wauletao dhidi yako?" ⁶³Lakini Yesu alikuwa kimya.

Ndipo Kuhani Mkuu akamwambia, "Nakuapisha mbele za Mungu aliye hai, tuambie ikiwa wewe ndiwe Kristo, Mwana wa Mungu."

⁶⁴Yesu akajibu, "Wewe umenena. Lakini ninawaambia nyote, Tangu sasa mtamwona Mwana wa Adamu akiwa ameketi mkono wa kuume wa Mungu Mwenye Nguvu na akija juu ya mawingu ya mbinguni."

⁶⁵Ndipo Kuhani Mkuu akararua nguo zake na kusema, "Amekufuru! Kwa nini tunahitaji ushahidi zaidi? Tazama, sasa ninyi mmesikia hayo makufuru. ⁶⁶Uamuzi wenu ni nini?"

Wakajibu, "Anastahili kufa "

⁶⁷Kisha wakamtemea mate usoni na wengine wakampiga ngumi. Wengine walimpiga makofi ⁶⁸na kusema, "Tutabirie, wewe Kristo! Ni nani aliyekupiga?"

Petro Amkana Bwana Yesu

⁶⁹Wakati huu Petro alikuwa amekaa nje uani. Mtumishi mmoja wa kike akamjia na kumwambia, "Wewe pia ulikuwa pamoja na Yesu wa Galilaya."

⁷⁰Lakini Petro akakana mbele yao wote akisema, "Sijui hilo usemalo."

⁷¹Alipotoka nje kufika kwenye lango, mtumishi mwingine wa kike alimwona, akawaambia watu waliokuwapo, "Huyu mtu alikuwa pamoja na Yesu Mnazareti."

⁷²Akakana tena kwa kiapo akisema, "Mimi simjui huyo!"

⁷³Baada ya muda mfupi wale waliokuwa wamesimama pale wakamwendea Petro wakamwambia, "Hakika wewe ni mmoja wao kwa maana ile namna yako ya kusema ni kama yao."

⁷⁴Ndipo Petro akaanza kujilaani na kuwaapia, Mimi simjui mtu huyo!"

Papo hapo jogoo akawika. ⁷⁵Ndipo Petro akakumbuka lile neno alilokuwa amesema Yesu "Kabla jogoo hajawika utanikana mara tatu." Akaenda nje, akalia sana.

Yesu Aletwa Mbele Ya Pilato

27 Asubuhi na mapema, viongozi wa makuhani wote na wazee wa watu wakafanya shauri pamoja dhidi ya Yesu ili kumwua. ²Wakamfunga, wakampeleka na kumkabidhi kwa Pilato, ambaye alikuwa mtawala.

Yuda Ajinyonga

³Yuda, ambaye ndiye aliyekuwa amemsaliti Yesu, alipoona kuwa Yesu amehukumiwa, akajuta na akarudisha vile vipande thelathini vya fedha alivyopewa na viongozi wa makuhani na wazee wa watu. ⁴Akasema, "Nimetenda dhambi, kwa maana nimeisaliti damu isiyo na hatia."

⁵Basi Yuda akavitupa vile vipande vya fedha ndani ya hekalu akaondoka akaenda na kujinyonga.

⁶Wale makuhani wakuu wakazichukua zile fedha wakasema, "Si halali kuchanganya fedha hizi na sadaka kwa sababu hizi ni fedha zenye damu." ⁷Kwa hiyo baada ya kushauriana, waliamua kuvitumia kununulia shamba la mfinyanzi, liwe mahali pa kuzikia wageni. ⁸Hii ndiyo sababu lile shamba likaitwa, 'Shamba la Damu' hadi leo. ⁹Ndipo likatimia lile lililonenwa na nabii Yeremia kwamba, "Walichukua vile

vipande thelathini vya fedha, thamani aliyopangiwa na watu wa Israeli, ¹⁰wakanunulia shamba la mfinyanzi, kama vile Bwana alivyoniagiza.”

Yesu Mbele Ya Pilato

¹¹Wakati Yesu akiwa amesimama mbele ya mtawala, mtawala akamwuliza, “Wewe ndiye mfalme wa Wayahudi?”

Yesu akasema, “Wewe wasema hivyo.”

¹²Lakini viongozi wa makuhani na wazee walipomshtaki, hakujibu neno. ¹³Ndipo Pilato akamwuliza, “Je, husikii ni mambo mangapi wanayokushtaki nayo?” ¹⁴Lakini Yesu hakujibu hata kwa shtaka moja, kiasi kwamba mtawala alishangaa sana.

¹⁵Basi ilikuwa ni desturi ya mtawala kumfungua mfungwa mmoja atakayechaguliwa na umati wa watu wakati wa sikukuu. ¹⁶Wakati huo alikuwapo mfungwa mmoja mwenye sifa mbaya, aliyeitwa Baraba. ¹⁷Hivyo umati wa watu walipokusanyika, Pilato akawauliza, “Mnataka niwafungulie nani, Baraba au Yesu Yeye aitwaye Kristo?” ¹⁸Kwa kuwa alitambua Yesu alikuwa amekabidhiwa kwake kwa ajili ya wivu.

¹⁹Pilato akiwa ameketi kwenye kiti cha hukumu, mkewe akampelekea ujumbe huu: “Usiwe na jambo lo lote juu ya huyu Mtu asiye na hatia, kwa kuwa leo nimeteseka sana katika ndoto kwa sababu Yake.”

²⁰Lakini viongozi wa makuhani na wazee wakaushawishi ule umati wa watu kwamba waombe Baraba afunguliwe na Yesu auawe.

²¹Mtawala akawauliza tena, “Ni yupi kati ya hawa wawili mneyetaka niwafungulie?”

Wakajibu, “Baraba”

²²Pilato akawaambia, “Basi nifanye nini na huyu Yesu aitwaye Kristo?”

Wakajibu wote, “Msulibishe!”

²³Pilato akauliza, “Kwa nini? Amefanya kosa gani?”

Lakini wao wakazidi kupiga kelele, “Msulibishe.”

²⁴Pilato alipoona kwamba hawezi kufanya lo lote, lakini badala yake ghasia zilikuwa zinaanza, akachukua maji, akanawa mikono yake mbele ya ule umati wa watu, akasema. “Sina hatia juu ya damu ya mtu huyu. Hili ni jukumu lenu!”

²⁵Watu wote wakajibu, “Damu yake na iwe juu yetu na juu ya watoto wetu!”

²⁶Basi akawafungulia Baraba, na baada ya kumchapa Yesu mijeledi, akamtoa ili asulibiwe.

Askari Wamdhihaki Yesu

²⁷Kisha askari wa mtawala wakampeleka Yesu kwenye Praitorio^a na wakakusanya kikosi kizima cha askari kumzunguka. ²⁸Wakamvua nguo Zake na kumvika vazi la rangi nyekundu, kisha ²⁹wakasokota taji ya miiba wakaiweka kichwani pake. Wakamwekea fimbo katika mkono wake wa kuume, wakapiga magoti mbele zake na kumdhiki wakisema “Salaam, mfalme wa Wayahudi!” ³⁰Wakamtemea mate, wakachukua ile fimbo wakampiga kichwani tena na tena. ³¹Baada ya kumdhiki, wakamvua lile vazi, wakamvika tena nguo Zake. Kisha wakampeleka ili kumsulibisha.

Yesu Asulibishwa

³²Walipokuwa wakienda, wakakutana na mtu mmoja kutoka Kirene, jina lake Simoni, nao wakamlazimisha kuubeba ule msalaba. ³³Wakafika mahali paitwapo Golgotha, (ambayo maana yake ni, Mahali pa Fuvu la Kichwa), ³⁴wakampa Yesu divai iliyochanganywa na nyongo ili anywe, lakini alipoionja, akakataa kuinywa. ³⁵Walipokwisha kumsulibisha wakagawana mavazi Yake kwa kuyapigia kura, ili litimie lile neno lililolenwa na nabii, ‘Waligawa nguo zangu miongoni mwao na vazi langu wakalipigia kura. ³⁶Kisha wakaketi, wakamchunga. ³⁷Juu ya kichwa chake, kwenye msalaba, wakaandika shtaka lake: ‘HUYU NI YESU, MFALME WA WAYAHUDI.’ ³⁸Wanyang’anyi wawili walisulibiwa pamoja naye, mmoja kuume Kwake na mwingine kushoto Kwake. ³⁹Watu waliokuwa wakipita njiani wakamvurumishia matukano huku wakatikisa vichwa vyao ⁴⁰na kusema, “Wewe ambaye utalivunja hekalu na kulijenga kwa siku tatu, jikoe mwenyewe basi! Kama Wewe ni Mwana wa Mungu, shuka kutoka msalabani.”

⁴¹Vivyo hivyo, viongozi wa, makuhani, walimu wa sheria na wazee wakamdhihaki wakisema, ⁴² “Aliwaokoa wengine, lakini hawezi kujiokoa mwenyewe! Yeye ni Mfalme wa Israeli! Ashuke sasa kutoka msalabani, tutamwamini. ⁴³Anamwamini Mungu, basi Mungu na amwokoe sasa kama anamtaka, kwa maana alisema, ‘Mimi ni Mwana wa Mungu.’ ” ⁴⁴Hata

^{a27}Praitoria maana yake makao makuu ya mtawala. Jumba la kifalme lilikuwa linakaliwa na Pontio Pilato huko Yerusalemu, palipokuwa na kiti cha hukumu

wale wanyang'anyi waliosulibiwa pamoja naye wakamtukana vivyo hivyo.

Kifo Cha Yesu

⁴⁵Tangu saa sita hadi saa tisa giza lilifunika nchi yote. ⁴⁶Ilipofika saa tisa Yesu akapaza sauti akalia, "Eloi, Eloi lama sabakthani?" Maana yake, "Mungu wangu, Mungu wangu, mbona umeniacha?"

⁴⁷Baadhi ya wale watu waliokuwa wamesimama pale waliposikia haya, wakasema "Anamwita Eliya,"

⁴⁸Ghafula mmoja wao akaenda mbio na kuleta sifongo akaichovya kwenye siki, akaiweka kwenye mwanzi akampa Yesu ili anywe. ⁴⁹Wengine wakasema, "Mwacheni na tuone kama Eliya atakuja kumwoko." "

⁵⁰Yesu alipolia tena kwa sauti kuu, akakata roho.

⁵¹Wakati huo huo pazia la hekalu likachanika vipande viwili, kuanzia juu hadi chini. Dunia ikatetemeka na miamba ikapasuka. ⁵²Makaburi yakafunguka na miili ya watakatifu waliokuwa wamekufa ikafufuka. ⁵³Wakatoka makaburini na baada ya Yesu kufufuka waliingia kwenye Mji Mtakatifu na kuwatokea watu wengi.

⁵⁴Basi yule jemadari na wale waliokuwa pamoja naye wakimlinda Yesu walipoona lile tetemeko na yale yote yaliyokuwa yametukia, wakaogopa wakasema, "Hakika huyu alikuwa ni Mwana wa Mungu!"

⁵⁵Walikuwako wanawake huko, wakiangalia kwa mbali. Hawa walikuwa wamemfuata Yesu tangu Galilaya ili kushughulika na mahitaji yake. ⁵⁶Miongoni mwao walikuwapo Maria Magdalena, Maria mama yake Yakobo na Yosefu na mama yao wana wa Zebedayo.

Maziko Ya Yesu

⁵⁷Ilipofika jioni, alifika mtu mmoja tajiri kutoka Arimathea aitwaye Yosefu, ambaye pia alikuwa mwanafunzi wa Yesu. ⁵⁸Akamwendea Pilato, kumwomba mwili wa Yesu. Pilato akaamuru apewe. ⁵⁹Yosefu akauchukua mwili wa Yesu, akaviringishia nguo ya kitani safi nyeupe ⁶⁰na kuuzika kwenye kaburi lake mwenyewe jipya alilokuwa amelichonga kwenye mwamba. ⁶¹Maria Magdalena na yule Maria mwingine walikuwapo mahali pale, wakiwa wameketi mkabala na kaburi. Kisha akavingirisha jiwe kubwa mlangoni mwa kaburi na akaenda zake.

Walinzi Pale Kaburini

⁶²Kesho yake, yaani siku iliyofuata ile ya Maandalizi ya Sabato, viongozi wa makuhani na Mafarisayo wakamwendea Pilato ⁶³na kusema, "Bwana, tumekumbuka kwamba yule mdanganyifu kabla hajafa alisema, 'Baada ya siku tatu nitafufuka.' ⁶⁴Kwa hiyo uamuru kaburi lilindwe kwa uthabiti mpaka baada ya siku tatu. La sivyo, wanafunzi wake wanaweza kuja kuuiba mwili wake na kuwaambia watu kwamba amefufuka kutoka kwa wafu. Udanganyifu huu wa mwisho utakuwa mbaya kuliko ule wa kwanza."

⁶⁵Pilato akawaambia, "Ninyi mnao askari Walinzi. Nendeni, liwekeeni ulinzi kadiri mwezavyo". ⁶⁶Kwa hiyo wakaenda na walinzi ili kulilinda kaburi kwa uthabiti, wakatia mhuri kwenye lile jiwe na kuweka ulinzi.

Yesu Afufuka

28 Baada ya Sabato, alfajiri mapema siku ya kwanza ya juma, Maria Magdalena na yule Maria mwingine walikwenda kulitazama kaburi.

²Ghafula pakawa na tetemeko kubwa la ardhi, kwa sababu malaika wa Bwana alishuka kutoka mbinguni akaenda penye kaburi akalivingirisha lile jiwe na kulikalia. ³Sura ya huyo malaika ilikuwa kama umeme na mavazi yake yalikuwa meupe kama theluji. ⁴Wale walinzi wa kaburi walimwogopa sana, wakatetemeka hata wakawa kama wafu.

⁵Yule malaika akawaambia wale wanawake, "Msiogope kwa maana ninajua kuwa mnamtafuta Yesu aliyesulibiwa. ⁶Hayupo hapa, kwa kuwa amefufuka, kama vile alivyosema. Njoni mpatazame mahali alipokuwa amelazwa. ⁷Kisha nendeni upesi mkawaambie wanafunzi Wake kwamba, 'Amefufuka kutoka kwa wafu, naye awatangulia kwenda Galilaya. Huko ndiko mtakakomwona. Sasa nimekwisha kuwaambia."

⁸Hivyo wale wanawake wakaondoka pale kaburini, wakiwa wamejawa na hofu lakini wenye furaha nyingi, wakaenda mbio ili kuwaeleza wanafunzi Wake habari hizo. ⁹Ghafula Yesu akakutana nao, akasema, "Salaam!" Wale wanawake wakamkaribia wakaishika miguu Yake, wakamwabudu. ¹⁰Ndipo Yesu akawaambia, "Msiogope. Nendeni mkawaambie ndugu zangu waende Galilaya, ndiko watakakoniona."

Taarifa Ya Walinzi

¹¹Wakati wale wanawake wakiwa njiani wakienda, baadhi ya wale askari waliokuwa wakilinda kaburi walienda mjini na kuwaeleza viongozi wa makuhani kila kitu kilichokuwa kimetukia. ¹²Baada ya viongozi wa makuhani kukutana na wazee na kutunga hila, waliwapa wale askari kiasi kikubwa cha fedha ¹³wakiwaambia, "Inawapasa msemi, 'Wanafunzi Wake walikuja wakati wa usiku na kumwiba sisi tulipokuwa tumelala.' ¹⁴Kama habari hizi zikimfikia mtawala, sisi tutamwondolea mashaka nanyi hamtapata tatizo lo lote. ¹⁵Kwa hiyo wale askari wakazipokea hizo fedha nao wakafanya kama walivyoelekezwa. Habari hii imeenea miongoni mwa Wayahudi mpaka leo.

Yesu Awatuma Wanafunzi Wake

¹⁶Basi wale wanafunzi kumi na mmoja wakaenda hadi Galilaya kwenye ule mlima ambao Yesu alikuwa amewaagiza. ¹⁷Walipomwona, wakamwabudu, lakini baadhi yao wakaona shaka. ¹⁸Yesu akawajia na kusema, "Nimepewa mamlaka yote mbinguni na duniani. ¹⁹Kwa sababu hii, enendeni ulimwenguni mkawafanye mataifa yote kuwa wanafunzi, mkiwabatiza kwa Jina la Baba na la Mwana na la Roho Mtakatifu, ²⁰nanyi wafundisheni kuyashika mambo yote niliyowaamuru ninyi. Hakika Mimi niko pamoja nanyi sikuzote, hadi mwisho wa nyakati." Amen.